

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คัดลายมือสื่อภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง คัดลายมือ

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 1 ชั่วโมง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 2.1 ม2/1 การเขียนคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 2.1 ม2/8 มีมารยาทในการเขียน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ลายมือ มีความสำคัญต่อการเขียนเพื่อการสื่อสารเป็นอย่างมาก ผู้เขียนที่มีลายมือบรรจงสวยงาม และอ่านได้ง่าย จะทำให้งานเขียนน่าสนใจ น่าอ่าน นอกจากนี้ยังทำให้การสื่อสารไปยังผู้อ่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยเหตุนี้การฝึกฝนการคัดลายมืออย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอ จึงมีความจำเป็นในการเขียนเขียนสื่อสารด้วยลายมือ นอกจากคัดลายมือแล้ว ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงมารยาทในการเขียนทุกครั้ง เพื่อให้งานเขียนนั้นมีคุณค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่าน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกมารยาทในการเขียนได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดโดยมีมารยาทในการเขียนได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 มารยาทในการเขียน

7.2 หลักการคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับวิวัฒนาการของตัวอักษรไทย

“...เทพนมปฐุมพรหมสี่หน้า	สอดสร้อยมาลาเจดดิน
ทั้งกวางเดินดงหงส์บิน	กินรินเลียบถ้ำอำไพ
อีกซ่านางนอนภมรเกล้า	ทั้งแขกเต้าผาลาเพียงไหล่
เมขลาโยนแก้วแววไว	มยุเรศพ้อนในอัมพร
ลมพัดยอต่อตองพรหมนิมิต	ทั้งพิสมัยเรียงหมอน
ย้ายท่ามัจฉาชมสาคร	พระสี่กรขว้างจักรฤทธิรงค์
ฝ่ายว่านทกก็รำตาม	ด้วยความพิสมัยไหลหลง
ถึงท่านาคาม้วนหางวง	ชี้ตรงถูกเพลาทันใด...”

ขั้นสรุป

8.7 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักการคัดลายมือและมารยาทในการเขียน โดยครูจะคอยสอบถามว่ามีนักเรียนคนใดสงสัยเนื้อหาที่ได้เรียนไปในวันนี้หรือไม่ ถ้ามีครูจะทำการอธิบายถ้าไม่มีครูจะทำการปิดคาบเรียน

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) 1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความ คิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านทักษะและกระบวนการ (P) 2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านคุณลักษณะ (A) 3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจ เรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมี ระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรม รายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชาภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คุณค่าวรรณคดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย 1

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 3 ชั่วโมง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วรรณคดีจะมีความไพเราะงดงามได้นั้นจะต้องมีเนื้อหาที่สื่อความหมาย ให้ความบันเทิง และช่วยจรรโลงใจ เวลาที่กวีจะแต่งวรรณคดีนั้น กวีจะคิดเนื้อหา ก่อน แล้วจึงหากลวิธีการประพันธ์ ให้ผลงานออกมาเหมาะสมแก่ภายหลัง กลวิธีนี้เรียกว่า วรรณศิลป์ ซึ่งเป็นศิลปะที่ทำให้วรรณคดีมีความหมาย มีความงาม และมีความไพเราะ กลวิธีที่ควรรู้จัก คือ การเล่นเสียง การเล่นคำ การใช้โวหารภาพพจน์ และรสวรรณคดี

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกความหมายของคุณค่าทางวรรณศิลป์ได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนอธิบายคุณค่าทางวรรณศิลป์จากบทประพันธ์ที่กำหนดให้ได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 1

8.1 ครูกล่าวทักทายนักเรียนพร้อมทั้ง ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ ครูอธิบายกติกาในการทำกิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยกัน” ดังนี้ ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่ครูกำหนดให้พร้อมทั้งหาลักษณะเด่นของบทประพันธ์จากบัตร์คำที่ครูได้แจกให้กับนักเรียน (ครูใส่สื่อบัตรคำสลับกันเพื่อไม่ให้นักเรียนลอกคำตอบระหว่างการคิด) โดยให้นักเรียนแต่ละคู่ต้องช่วยกันคิดหาคำตอบ และครูให้เวลาในการคิดข้อละ 1 นาที จากนั้นครูผู้สอนจะให้สัญญาณ ให้นักเรียนชูบัตรคำขึ้นเพื่อตอบคำถาม เมื่อจบแต่ละข้อ ครูจะอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำตอบของข้อนั้น ๆ จากนั้นครูให้นักเรียนร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเรียนในวันนี้

แล้วสอนว่าอย่าไวใจมนุษย์

มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด

ถึงแถววัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด

ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

พระอภัยมณี : สุนทรภู่

ดูหนังสือ

หนังสืออยู่

สูงสุดสั้นสูง

รูปสูงหนูสูง

ภาพยี่ห้อโคลงประพาสธารทองแดง : เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

ตีฆ้องวง

ตีฆ้องวงยี่สิบ

ตีฆ้องวงยี่สิบ

คำถามเชิงวาทศิลป์

คำซ้ำ

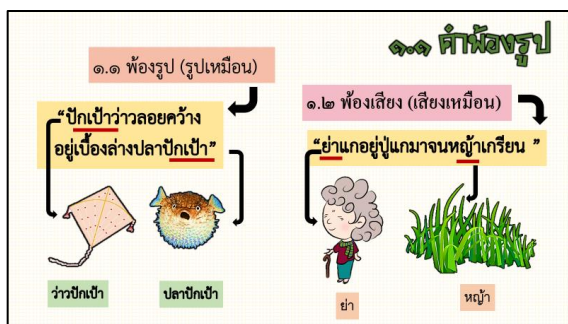
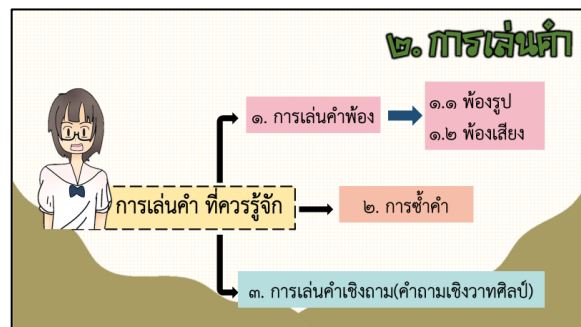
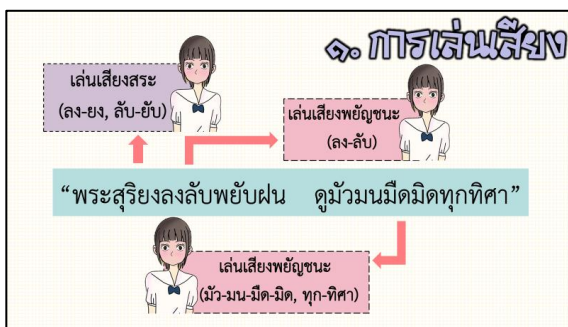

คำพ้อง

ตัวอย่างบัตรคำตอบที่แจกให้นักเรียน

ชั้นสอน

8.2 ครูผู้สอนใช้สื่อ PowerPoint ในการบรรยายเนื้อหาของบทเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ความหมายของ คุณค่าทางวรรณศิลป์ การเล่นเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การเล่นคำซ้ำ คำพ้อง และการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเรื่องคุณค่าทางวรรณศิลป์พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับข้อสงสัยในเรื่องคุณค่าทางวรรณศิลป์เพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาการเรียนในคาบเรียนนี้

ขั้นสรุป

8.4 นักเรียนส่งสมุดเพื่อดูสิ่งที่นักเรียนได้จดบันทึก และได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนครั้งนี้ของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขหากพบเจอปัญหา

ชั่วโมงที่ 2

8.1 ครูกล่าวทักทายนักเรียนพร้อมทั้งร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับคุณค่าทางวรรณศิลป์ที่นักเรียนได้เรียนไปครั้งที่แล้ว โดยครูเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความพร้อมในการเรียนของนักเรียน หลังจากนั้นครูเริ่มเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนในวันนี้

8.2 ครูผู้สอนใช้สื่อ PowerPoint ในการบรรยายเนื้อหาของบทเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย

- การใช้ภาพพจน์
- รสวรรณคดี

8.3 นักเรียนทำกิจกรรม “Kahoot ตอบคำถามวรรณคดีไทย” เพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องที่เรียน โดยมีกติกา ดังนี้ ครูผู้สอนให้นักเรียนหยิบโทรศัพท์เพื่อสแกน QR Code เข้าหน้าแอปพลิเคชัน เพื่อทำกิจกรรม โดยจะมีคำถามขึ้นให้นักเรียนที่หน้ากระดานแล้วให้นักเรียนกดตอบคำถามตามเวลาที่กำหนด นักเรียนตอบถูกจะได้คะแนนข้อละ 1 คะแนน หากตอบผิดจะได้ 0 คะแนน โดยในการเฉลยครูผู้สอนจะอธิบายอย่างละเอียดเพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับบทเรียนให้กับนักเรียน

ขั้นสรุป

8.4 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานศิลปะการประพันธ์ใน วรรณคดีไทย	ใบงานศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การ ทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

คำชี้แจง : เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคลสร้างขึ้นเพื่อให้ครูใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยพิจารณาพฤติกรรม
ของนักเรียนว่าตรงเกณฑ์ในช่องใด

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ควรปรับปรุง (๑)
๑. มีความร่วมมือในการทำกิจกรรม	☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุกครั้ง ☐ ตอบคำถามอย่างสม่ำเสมอ	☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ๒-๓ ครั้ง ☐ ตอบคำถาม ๓-๕ ครั้ง	☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ๑-๒ ครั้ง ☐ ตอบคำถาม ๑-๒ ครั้ง	☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ๐ ครั้ง ☐ ตอบคำถาม ๐ ครั้ง
๒. มีความรับผิดชอบ	☐ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	☐ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ๓-๕ ครั้ง	☐ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ๑-๒ ครั้ง	☐ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ๐ ครั้ง
๓. มีคุณธรรม	☐ ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียนทุกครั้ง	☐ ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน ๓-๕ ครั้ง	☐ ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน ๑-๒ ครั้ง	☐ ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน ๐ ครั้ง
๔. การตรงต่อเวลา	☐ เข้าชั้นเรียนตรงเวลา	☐ เข้าชั้นเรียนช้า ๕ - ๑๐ นาที	☐ เข้าชั้นเรียนช้าเกินกว่า ๑๐ นาที	☐ ไม่เข้าชั้นเรียน
๕. คุณภาพของผลงาน	☐ ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ☐ มีความถูกต้องเรื่องอักขระ ☐ เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	☐ ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ☐ มีความถูกต้องเรื่องอักขระ	☐ ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ☐ เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	☐ มีความถูกต้องเรื่องอักขระ ☐ เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

๑. ผลการสอน

- ☐ สอนได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้
- ☐ สอนไม่ได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจาก .....

.....

.....

.....

๒. ผลการประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน

- ☐ จำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมิน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....
- ☐ จำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....
- ☐ อื่น ๆ .....

๓. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

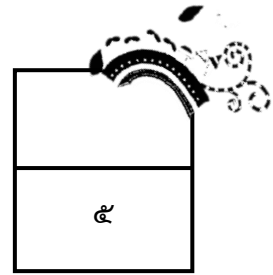
.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้บันทึก
(.....)
...../...../.....

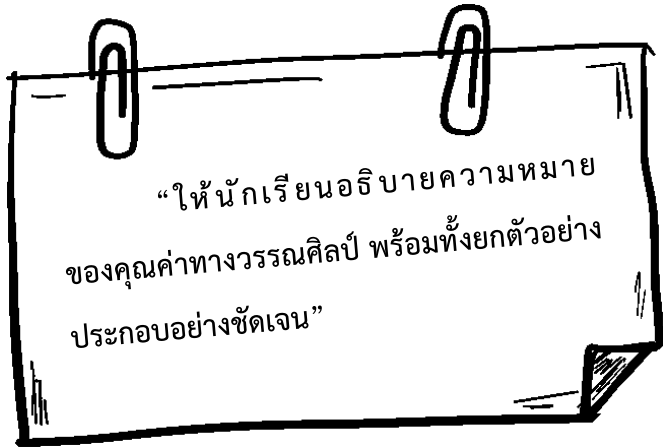

แบบฝึกหัดที่ ๑

เรื่องศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย

๕

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเขียนตอบคำถามอย่างละเอียด

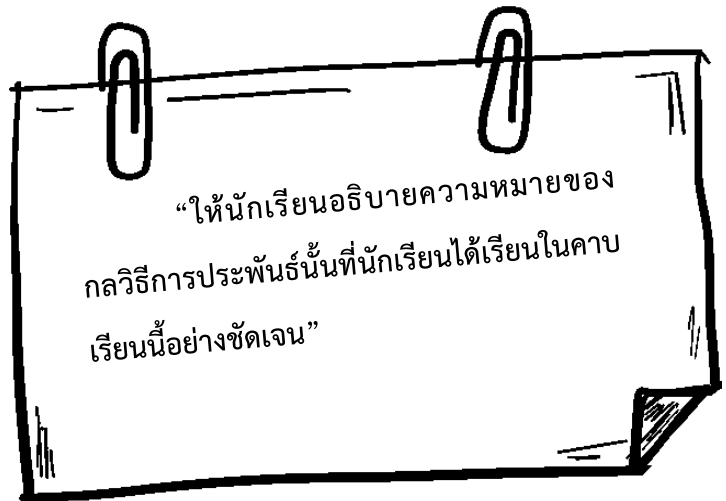

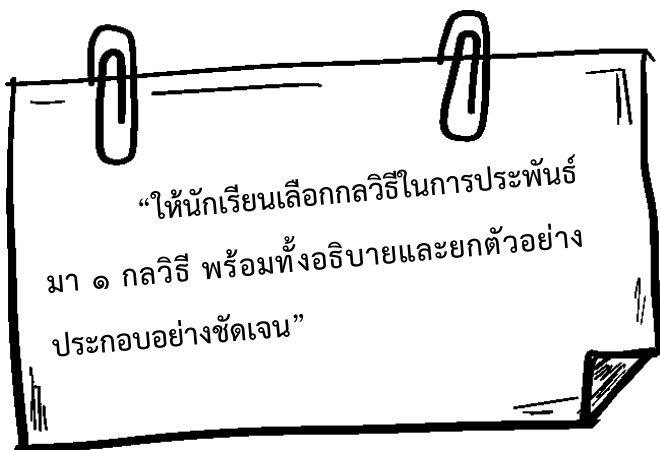

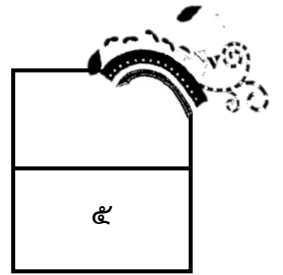

แบบฝึกหัดที่ ๑

ศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย

๕

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้พร้อมทั้งเขียนอธิบาย
การใช้กลวิธีการประพันธ์จากบทประพันธ์ที่กำหนดให้อย่างละเอียด

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์ มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด

ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

พระอภัยมณี : สุนทรภู่

“...สุดสายนัยนาที่แม่จะตามไปเล็งแล สุดโสตแล้วที่
แม่จะรับทราบฟังสำเนียง สุดสุรเสียงที่แม่จะรำเรียก
พิไลร้อง สุดผีเท่าที่แม่จะเฝ้าย่องยกย่างลงเหยียบดิน
ก็สุดสิ้นสุดปัญญาสุดหาสุดค้นเห็นสุดคิด..”

ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี :

จิบจับเงาเจ้าเง้า

รังมา

จอกจางจั่นจรรจา

จำจำ

เค้าค้อยค้อยคอยหา

เห็นโทษ

เ . ย . ล . ย

เ . ย . ล . ย

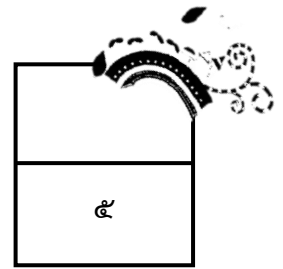

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

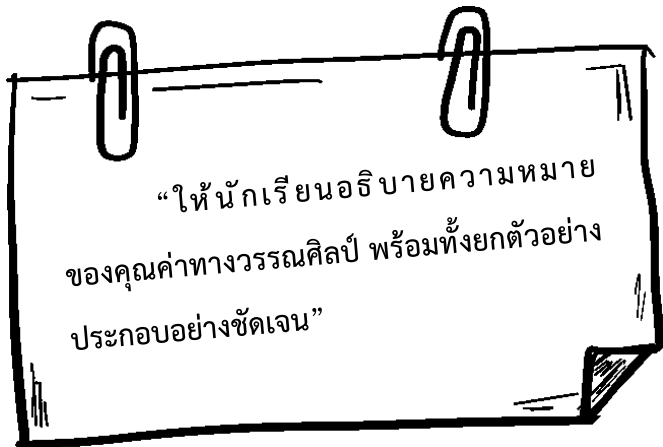
เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๑

เรื่องศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย

๕

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเขียนตอบคำถามอย่างละเอียด

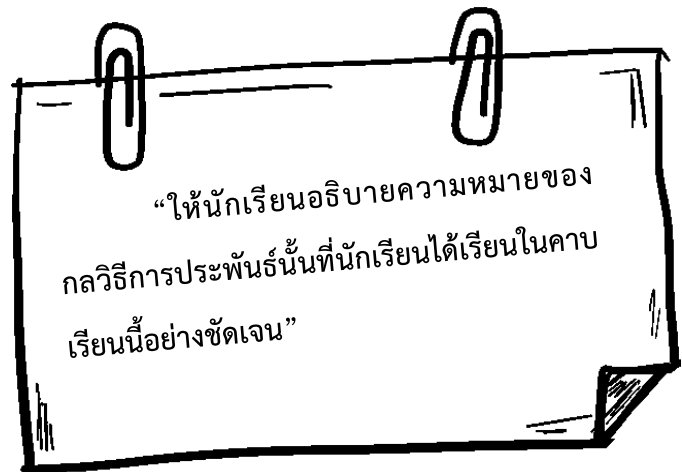

“ให้นักเรียนอธิบายความหมาย
ของคุณค่าทางวรรณศิลป์ พร้อมทั้งยกตัวอย่าง
ประกอบอย่างชัดเจน”

แนวคำตอบ : คือ กลวิธีการประพันธ์ที่ทำให้
วรรณคดีมีความหมาย ความงาม และไพเราะ
เป็นที่จับใจผู้อ่าน ประกอบด้วย การเล่นเสียง
การเล่นคำ และการใช้ภาพพจน์

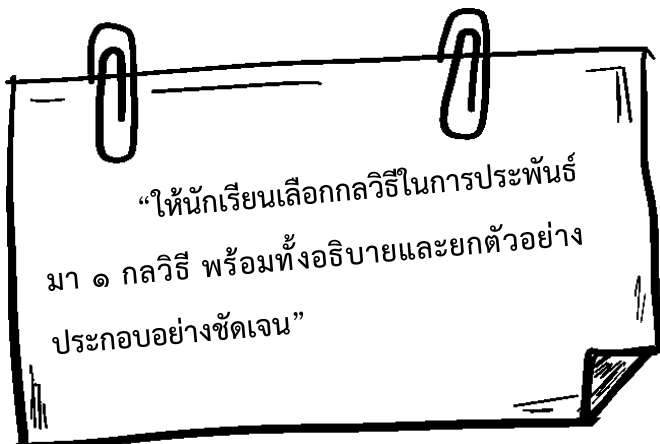
แนวคำตอบ : ๑. การเล่นเสียง หมายถึง การ
สรรคำหรือเลือกคำให้มีเสียงสัมผัสพิเศษ เพื่อให้
เกิดทำนองเสียงที่ไพเราะ มี ๓ อย่าง ได้แก่
การเล่นเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์

๒. การเล่นคำ คือ การสรรคำหรือเลือกคำมา
เรียงร้อย โดยพลิกแพลงให้แปลกออกไปจากที่ใช้
กันอยู่ มี ๓ อย่าง ได้แก่ การเล่นคำพ้อง คำซ้ำ
และการเล่นคำเชิงภาพ

“ให้นักเรียนอธิบายความหมายของ
กลวิธีการประพันธ์นั้นที่นักเรียนได้เรียนในคาบ
เรียนนี้อย่างชัดเจน”

ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน

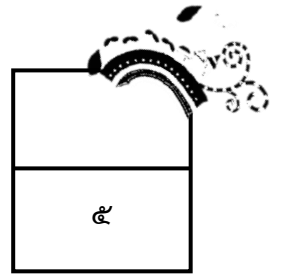
“ให้นักเรียนเลือกกลวิธีในการประพันธ์
มา ๑ กลวิธี พร้อมทั้งอธิบายและยกตัวอย่าง
ประกอบอย่างชัดเจน”

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

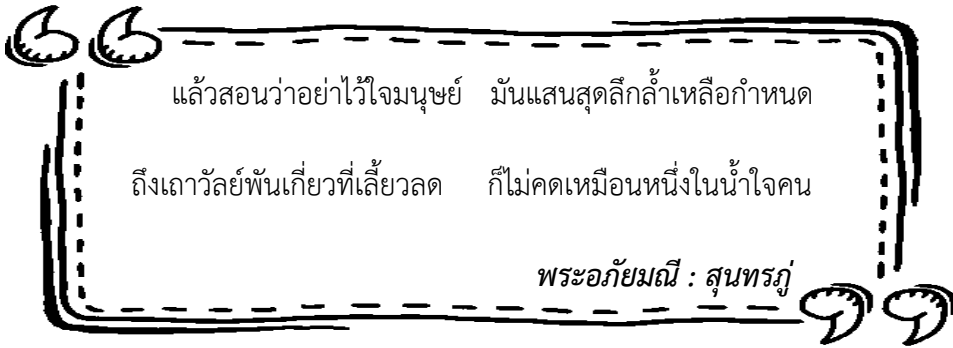

เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๑

ศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้พร้อมทั้งเขียนอธิบายการใช้กลวิธีการประพันธ์จากบทประพันธ์ที่กำหนดให้อย่างละเอียด

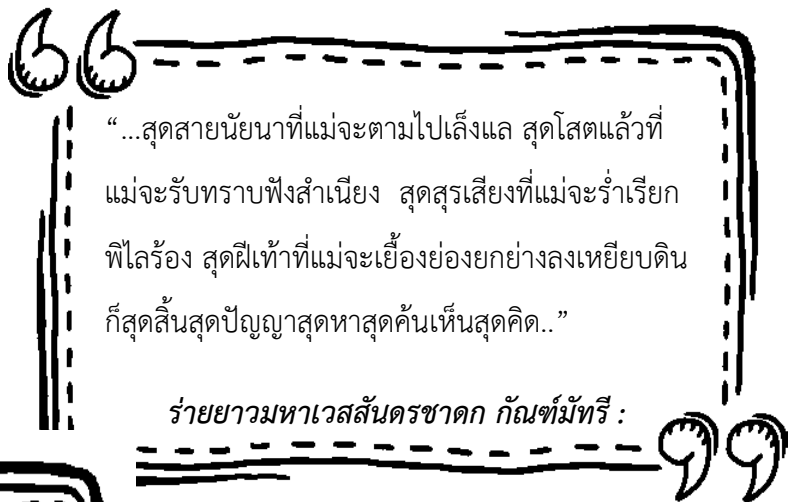
แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์ มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

พระอภัยมณี : สุนทรภู่

แนวคำตอบ : มีการเล่นการ เล่นสัมผัส
พยัญชนะ แสน-สุด, เลี้ยว-ลด, ใน-น้ำ

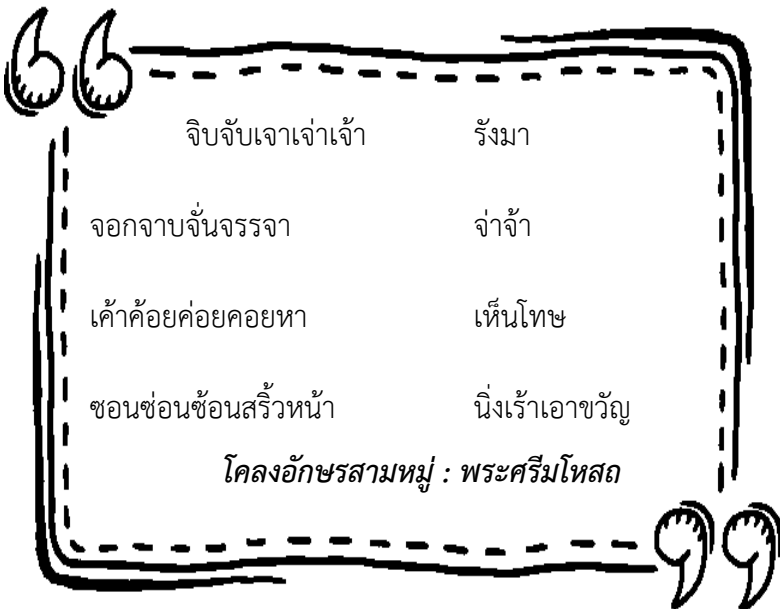
แนวคำตอบ : มีการเล่นคำซ้ำ คือคำว่า สุด

มีการใช้คำสัมผัสพยัญชนะ คือ สุด-สาย, เล้ง-
แล, สุด-สุรเสียง, ร่ำ-เรียก, ไล-ร้อง, เยื้อง-ย่อง-
ยก-ย่าง, สุด-สิ้น-สุด

“...สุดสายนิยานาที่แม่จะตามไปเล้งแล สุดโสดแล้วที่
แม่จะรับทราบฟังสำเนียง สุดสุรเสียงที่แม่จะร่ำเรียก
พิไลร้อง สุดผีเท่าที่แม่จะเยื้องย่องยกย่างลงเหยียบดิน
ก็สุดสิ้นสุดปัญญาสุดหาสุดค้นเห็นสุดคิด..”

ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัมมมัฏฐี :

จิบจับเงาเงาเจ้า	ริงมา
จอกจาบจั่นจรรจา	จำจำ
เค้าค้อยค้อยคอยหา	เห็นโทษ
ซอนซ่อนซ่อนสร้าหน้า	นึ่งเร้าเอาขวัญ

โคลงอักษรสามหมู่ : พระศรีมโหสถ

แนวคำตอบ : มีการเล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ คือ
จิบ-จับ-เงา-เงา-เจ้า, จอก-จาบ-จั่น-จรร-จา, จำ-จำ ,
เค้า-ค้อย-ค้อย-คอย, ซอน-ซ่อน-ซ่อน และมีการเล่น
เสียงวรรณยุกต์ คือ เค้าค้อยค้อยคอย, ซอนซ่อนซ่อน,
เงาเงาเจ้า

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คุณค่าวรรณคดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ศิลปะการประพันธ์ในวรรณคดีไทย 2

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 3 ชั่วโมง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/2 วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีวรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน พร้อมยกเหตุผลประกอบ

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการวิเคราะห์พิจารณาเพื่อให้เห็นความสำคัญและเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งสามารถวิเคราะห์พิจารณาได้หลายด้าน ได้แก่ คุณค่าด้านเนื้อหาที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ และเกิดอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ คุณค่าด้านสังคม ที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณีของผู้อ่านในสังคมยุคนั้น และคุณค่าด้านข้อคิด ที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้อ่านนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกความหมายและหลักการวิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 การวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีไทย

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

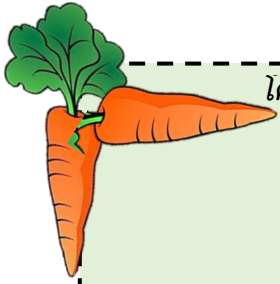
ชั่วโมงที่ 1

8.1 ครูผู้สอนให้นักเรียนดูรูปดาราเกาหลีที่นักเรียนรู้จัก พร้อมให้อธิบายลักษณะและนิยามที่คนสมัยปัจจุบันบอกว่าหล่อ

ตัวอย่างรูปดาราเกาหลีที่ครูผู้สอนให้นักเรียนดู

8.2 นักเรียนอ่านบทประพันธ์ ชมโฉมพระลอ ที่กำหนดให้พร้อมทั้งร่วมกันถอดความ บทพระพันธ์ โดยครูผู้สอนชี้ให้นักเรียนเห็นค่านิยมเกี่ยวกับความหล่อของคนสมัยก่อนว่ามีลักษณะอย่างไร และเชื่อมโยงกับภาพดาราที่ให้นักเรียนได้ดูไปก่อนหน้านี้ เพื่อมาเปรียบเทียบค่านิยมของคนปัจจุบันเกี่ยวกับ ความหล่อ ให้นักเรียนเห็นถึงกระแสนิยมทางด้านของสังคมที่มีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงสมัย เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์คุณค่าทางด้านสังคม และคุณค่าในด้านต่าง ๆ ที่จะเรียนในคาบเรียนนี้โดยครูผู้สอนใช้คำถามในการกระตุ้นผู้เรียนเป็นระยะ ๆ หลังจากนั้นครูผู้สอนเชื่อมโยงประเด็นถึงเนื้อหาที่จะเรียนในคาบเรียนนี้

โคลง ๒

รอยรูปอินทรหยาตฟ้า มาอ่องคืในหล้า
แหล่งให้คนชม แลฤ ๆ
พระองค์กลมกล้องแกล้ง เอวอ่อนอรอรแฉ่ง
ถ้วนแห่งเจ้ากูงาม บารนี ๆ
โถมผจญสามแผ่นแพ้ว งามเลิศงามล้วนแล้
รูปต้องติดใจ บารนี ๆ
ภุขจรในแหล่งหล้า ทุกทัวคนเที่ยวค้ำ
เล่าล้วนยอโฉม ท่านแล ๆ
เดือนจรัสโพยมแจ่มฟ้า ฝิบได้เห็นหน้า
ลอราชไชรดูเดือน ดุจแล ๆ
ตาเหมือนตามฤคมาศ พิศคิ้วพระลอราช
ประดุจแก้วเกาทัณฑ์ ก่งนา ๆ
พิศกรรมงามเพริศแพรว กลกليبงกษแก้ว
อิกแก้มปรางทอง เทียบนา ๆ
ทำนองนาสิกให้ คือเทพนฤมิตไว้

คำถาม : นักเรียนคิดว่าค่านิยมของคนสมัยก่อนเกี่ยวกับความหล่อและความสวยเป็นอย่างไร

แนวคำตอบ : ผู้ชายต้องเป็นผู้นำและมีความเก่ง ผิวขาว ฯลฯ ผู้หญิงต้องรูปร่างดี ผิวพรรณดี
เก่งงานบ้านงานเรือน

คำถาม : หลักจากที่นักเรียนอ่านบทชมโฉมของพระลอนักเรียนสามารถเห็นค่านิยมเกี่ยวกับ

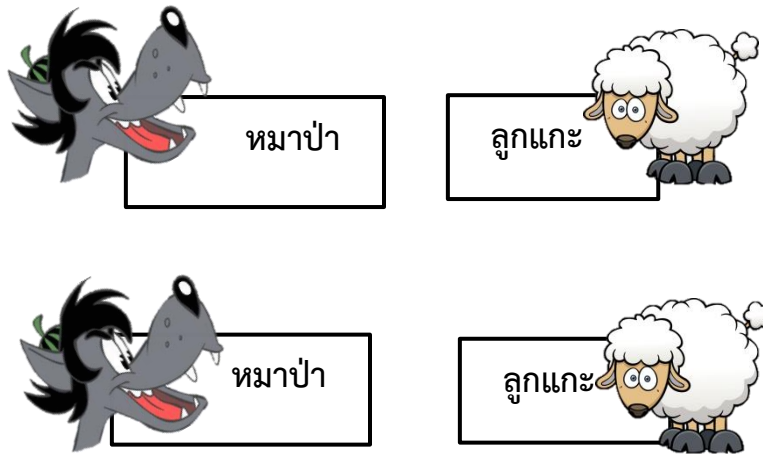
ตัวอย่างคำถามที่ครูถาม

ชั้นสอน

8.3 ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้

- คุณค่าทางด้านสังคม
- คุณค่าทางด้านเนื้อหา
- คุณค่าทางด้านภาษาและสำนวนโวหาร
- คุณค่าทางด้านความรู้

8.4 นักเรียนทำกิจกรรม “หมาป่ากับลูกแกะ” โดยครูผู้สอนให้นักเรียนจับสลาก ซึ่งจะมีคำว่า หมาป่า ลูกแกะ และให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มโดยละกันระหว่างหมาป่าและลูกแกะ (1 กลุ่มจะมีหมาป่า 4-5 คน) เมื่อนักเรียนรู้ว่าตนเองเป็นหมาป่าหรือลูกแกะต้องห้ามกระซิบบอกใคร หากถูกจับได้จะถือว่าแพ้ โดยครูจะขึ้นคำถามบนกระดาน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม หากนักเรียนตอบถูก หมาป่ากลุ่มอื่นจะไม่สามารถกินลูกแกะของกลุ่มนักเรียนได้และนักเรียนยังสามารถเลือกเพื่อนกลุ่มอื่นออกได้ 1 คน แต่ถ้ากลุ่มนักเรียนตอบผิดหมาป่ากลุ่มอื่นจะสามารถกินลูกแกะกลุ่มนักเรียนได้ และถ้ากลุ่มไหนลูกแกะหรือหมาป่าในกลุ่มหมดจะถือว่าแพ้

ตัวอย่างสลากหมาป่ากับลูกแกะที่ให้นักเรียนจับ

บทประพันธ์ต่อไปนี้ให้คุณค่าทางด้านใด	
สิ่งใดในโลกล้วน	อนิจจัง
คงแต่บาปบุญยัง	เที่ยงแท้
คือเงาติดตัวตรึง	ตรึงแน่น อยู่หนา
ตามแต่บาปบุญแล้	ก่อเกื้อรักษา

(ที่มา : ลิลิตพระลอ)

ตัวอย่างบทประพันธ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม

8.5 ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม “หมาป่ากับลูกแกะ” นอกจากนักเรียนจะได้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าในด้านต่าง ๆ ของวรรณคดีไทย นักเรียนยังได้รู้จักการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนภายในกลุ่ม เพราะถ้านักเรียนต่างคิดว่าความคิดของตนนั้นถูกต้องโดยไม่ฟังความคิดเห็นเพื่อนในกลุ่มอาจทำให้นักเรียนตอบคำถามได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และหมาป่ากลุ่มอื่นก็จะฆ่าลูกแกะ กลุ่มนักเรียนตายได้ ดังนั้นเพื่อนในกลุ่มจะต้องหาวิธีที่ทำให้ลูกแกะและหมาป่าของกลุ่มตนเองนั้นอยู่ต่อโดยการร่วมมือกันตอบคำถามเพราะถ้านักเรียนตอบถูกจะสามารถเอาสมาชิกกลุ่มอื่นออกได้ 1 คน และถ้ากลุ่มไหนไม่มีหมาป่าหรือลูกแกะสักคน กลุ่มนั้นก็สามารถแพ้ได้ และนอกจากนี้ครูผู้สอนยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับข้อสงสัยในเรื่องคุณค่าทางด้านต่าง ๆ ในวรรณคดีไทยเพื่อที่ครูผู้สอนจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาการเรียนในคาบเรียนนี้

ขั้นสรุป

8.6 นักเรียนส่งสมุดเพื่อดูสิ่งที่นักเรียนได้จดบันทึก และได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนครั้งนี้ของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขหากพบเจอปัญหา

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการเรียนเป็นรายบุคคล

คำชี้แจง : เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการเรียนเป็นรายบุคคลสร้างขึ้นเพื่อให้ครูใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยพิจารณาพฤติกรรมของนักเรียนว่าตรงเกณฑ์ในช่องใด

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ควรปรับปรุง (๑)
๑. มีความร่วมมือในการทำกิจกรรม	☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุกครั้ง ☐ ตอบคำถามอย่างสม่ำเสมอ	☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ๒-๓ ครั้ง ☐ ตอบคำถาม ๓-๕ ครั้ง	☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ๑-๒ ครั้ง ☐ ตอบคำถาม ๑-๒ ครั้ง	☐ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ๐ ครั้ง ☐ ตอบคำถาม ๐ ครั้ง
๒. มีความรับผิดชอบ	☐ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	☐ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ๓-๕ ครั้ง	☐ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ๑-๒ ครั้ง	☐ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ๐ ครั้ง
๓. มีคุณธรรม	☐ ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียนทุกครั้ง	☐ ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน ๓-๕ ครั้ง	☐ ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน ๑-๒ ครั้ง	☐ ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน ๐ ครั้ง
๔. การตรงต่อเวลา	☐ เข้าชั้นเรียนตรงเวลา	☐ เข้าชั้นเรียนช้า ๕ - ๑๐ นาที	☐ เข้าชั้นเรียนช้าเกินกว่า ๑๐ นาที	☐ ไม่เข้าชั้นเรียน
๕. คุณภาพของผลงาน	☐ ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ☐ มีความถูกต้องเรื่องอักขระ ☐ เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	☐ ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ☐ มีความถูกต้องเรื่องอักขระ	☐ ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ☐ เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	☐ มีความถูกต้องเรื่องอักขระ ☐ เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โคลงสุภาพิตพระราชนิพนธ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 14 ชั่วโมง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 1.1 ม2/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียง เป็นการอ่านให้ผู้ฟังเข้าใจ เพื่อให้เข้าใจอารมณ์และจินตนาการไปตามเนื้อเรื่อง ผู้ที่อ่านออกเสียงจึงต้องมีน้ำเสียงสดใสไพเราะ อ่านเว้นวรรคตอนและสะกดการันต์ได้ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านร้อยกรองผู้อ่านต้องรู้จักฉันทลักษณ์ และท่วงทำนองการอ่านคำประพันธ์แต่ละชนิดด้วย ดังนั้นผู้อ่านจึงควรฝึกฝนการอ่านออกเสียงให้ชำนาญไปตามความสามารถของตนบทหลักการที่ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นอีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาของชาติอีกทางหนึ่ง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองตามที่กำหนดให้ได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 หลักการออกเสียงบทร้อยแก้ว

7.2 หลักการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองที่นักเรียนได้เคยเรียนไปก่อนหน้านี้ โดยครูจะทำการสุ่มเพื่อทดสอบความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนร่วมกันอ่านบทร้อยกรองจากวรรณคดีเรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา จากนั้นครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน เพื่อฝึกท่องบทอาขยานจากวรรณคดีเรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา โดยบทร้อยกรองจะอยู่ในหนังสือเรียนวรรณคดีของนักเรียน

อันชาติใดไร้ศานติสุขสงบ	ต้องมัวรบราญรอนหาผ่อนไม่
ณ ชาตินั้นรชนไม่สนใจ	ในศิลปะวิไลละวาดงาม
แต่ชาติใดรู้เรื่องเมืองสงบ	ว่างการรบอริพลอันล้นหลาม
ย่อมจำนงศิลปาส่งงาม	เพื่อร่ำมรื่องระยับประดับประดา
อันชาติใดไร้ช่างชำนาญศิลป์	เหมือนนารินไร้โฉมบรรลอมสง่า
ใครใครเห็นไม่เป็นที่จำเรียวตา	เขาจะพากันแย่งให้อับอาย
ศิลปกรรมนำใจให้สร้างโคก	ช่วยบรรเทาทุกข์ในโลกให้เหือดหาย
จำเรียวตาพาใจให้สบาย	อีกร่างกายก็จะพลอยสุขสราญ
แม้ผู้ใดไม่นิยมชมสิ่งงาม	เมื่อถึงยามเศร้าอรุณาสงสาร
เพราะขาดเครื่องระยับดับรำคาญ	โอสถใดจะสมานซึ่งดวงใจ
เพราะการช่างนี้สำคัญอันวิเศษ	ทุกประเทศนานาทั้งน้อยใหญ่
จึงยกย่องศิลปกรรมนั้นทั่วไป	ศรีวิไลวิลาสดีเป็นศรีเมือง

จากวรรณคดีเรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา

8.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการออกเสียงบทร้อยกรอง ให้กับเพื่อน ๆ ฟัง (อ่านบทร้อยกรองเป็นกลุ่ม)

8.4 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายความรู้เกี่ยวกับหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าขั้นตอนแรกของการอ่านบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองคืออะไร
- น้ำเสียงมีความสำคัญอย่างไรในการอ่านบทร้อยกรอง
- การเว้นวรรคมีความจำเป็นในการอ่านบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองหรือไม่ อย่างไร

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองโดยครูจะคอยสอบถามว่ามีนักเรียนคนใดสงสัยเนื้อหาที่ได้เรียนไปในวันนี้หรือไม่ ถ้ามีครูจะทำการอธิบายถ้าไม่มีครูจะทำการปิดคาบเรียน

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) 1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความ คิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านทักษะและกระบวนการ (P) 2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านคุณลักษณะ (A) 3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจ เรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมี ระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรม รายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน..... /..... /.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โคลงสุภาษิตพระราชนิพนธ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 14 ชั่วโมง

เวลา 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (เดิมเป็นสุภาษิตภาษาอังกฤษจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กวีในพระราชสำนักแปลและประพันธ์เป็นโคลงภาษาไทย พระองค์ท่านได้ทรงตรวจแก้และทรงพระราชนิพนธ์โคลงบทนำด้วย)

มีจุดประสงค์ในการแต่งเพื่อต้องการจะอธิบายสุภาษิตที่เกี่ยวกับนามธรรมซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคน ทุกฐานะ ทุกอาชีพ ได้นำไปเป็นเครื่องโน้มนำให้ประพฤติชอบอย่างผู้มีสติและมีความปลอดภัยไปรงในชีวิต

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกที่มา เรื่องย่อ และคุณค่าของโคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนสรุปที่มา เรื่องย่อ และคุณค่าของโคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☒ ความสามารถในการสื่อสาร

☒ ความสามารถในการคิด

☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา

☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 โคลงสุภาสิตโสฬสไตรยางค์

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

-นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์ทำความดีของนักเรียนมาคนละ 1 เหตุการณ์ โดยครูสุ่มถามตามเลขที่ (แนวคำตอบ: ลูกขึ้นให้คนแก่นั่งบนรถเมล์, พบเงินและนำไปแจ้งครูเพื่อตามหาเจ้าของ เป็นต้น)

-นักเรียนยกข่าวที่เป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสม ผิดศีลธรรม โดยครูสุ่มถามตามเลขที่ (แนวคำตอบ : ข่าวแม่ฉกโกนแฮร์ เพราะ เป็นการโกหกคดโกนไม่สุจริต, ข่าวการวางระเบิดที่จังหวัดยะลา ทำให้มีคนไทยเสียชีวิตจำนวน 15 คน)

ขั้นสอน

8.2 ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โคลงสุภาสิตพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 เรื่อง โคลงสุภาสิตโสฬสไตรยางค์

8.3 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แต่ละกลุ่มจะได้รับเหรียญสะสมกลุ่มละ 5 เหรียญจากนั้นแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเรื่องโคลงสุภาสิตโสฬสไตรยางค์จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหลักภาษาและการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง โคลงสุภาสิตในรัชกาลที่ 5 เป็นเวลากลุ่มละ 10 นาทีโดยมีประเด็นการศึกษาดังต่อไปนี้

- บทนำเรื่อง
- ที่มาของเรื่อง
- เนื้อเรื่อง 2 ประเด็น (ไม่ซ้ำกันในแต่ละกลุ่ม)

8.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอประเด็นของตัวเอง พร้อมทั้งตั้งคำถามกลุ่มละ ๑ คำถามและเลือกกลุ่มตอบ หากกลุ่มที่เลือกตอบถูกจะเสียเหรียญคะแนน แต่ถ้าตอบผิดจะได้รับเหรียญจากกลุ่มที่ตอบถูก กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุดเป็นกลุ่มที่ชนะและได้รับรางวัล

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำไปข้างต้น จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียนหรือไม่ ถ้าไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับความเป็นมาของโคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนตอบคำถามที่ครูถาม ดังนี้

- คำว่า “โสฬส” หมายถึงอะไร (แนวคำตอบ : 16)
- คำว่า “ไตรยางค์” หมายถึงอะไร (แนวคำตอบ: องค์สาม)
- ใครคือผู้แต่งโคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ (แนวคำตอบ: รัชกาลที่ 5)
- โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ แปลมาจากสำนวนภาษาใด (แนวคำตอบ: ภาษาอังกฤษ)
- โคลงสุภาษิต รัชกาลที่ 5 มีทั้งหมดกี่เรื่อง (แนวคำตอบ: 11 เรื่อง)
- โคลงสุภาษิต รัชกาลที่ 5 ที่ได้เรียนในหนังสือเรียนมีทั้งหมดกี่เรื่อง ได้แก่เรื่องอะไรบ้าง (แนวคำตอบ: 3 เรื่อง ได้แก่ โสฬสไตรยางค์ นฤทมนการ อิศปกรณำ)
- สามสิ่งควรรัก ได้แก่ อะไรบ้าง (แนวคำตอบ : ความกล้า ความสุภาพ ความรักใคร่)
- ลักษณะคำประพันธ์ของสุภาษิตโสฬสไตรยางค์คืออะไร (แนวคำตอบ: โคลงสี่สุภาพ)
- จุดประสงค์ในการแต่งสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ คืออะไร (แนวคำตอบ: หวังให้ผู้อ่านเป็นแนวทางในการใช้ชีวิต เกิดความสุขคลายจากความเศร้าและทำความดีเพื่อให้มีคนสรรเสริญ)
- โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ กล่าวถึง เรื่องใด (แนวคำตอบ: ข้อควรกระทำและไม่ควรกระทำสามประการ ซึ่งมีจำนวนสิบหกข้อ)

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันถอดความบทประพันธ์ โดยครูจะทำการถอดความบทประพันธ์ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างก่อน 2 บท จากนั้นครูให้นักเรียนจับคู่ และให้นักเรียนถอดความบทประพันธ์ตามที่ได้รับมอบหมาย

8.4 นักเรียนแต่ละคู่ออกมาถอดความบทประพันธ์ให้เพื่อน ๆ ฟัง และเพื่อน ๆ ในห้องขีดเส้นใต้คำศัพท์พร้อมกับเขียนคำแปลลงในสมุดจนบันทึกของตนเอง

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนเรื่องโคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ จากนั้นครูสุ่มตัวแทนนักเรียนให้มาสรุปให้กับเพื่อน ๆ ฟังที่หน้าห้อง พร้อมกับให้นักเรียนกลุ่มที่ยังไม่ได้ถอดความบทประพันธ์ให้เตรียมตัวนำเสนอในครั้งหน้า และครูกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำ

8.1 ครูสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับคำสอนในโคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ ว่ามีประโยชน์อะไรต่อนักเรียน

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนออกมานำเสนอถอดความบทประพันธ์โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ ต่อจากชั่วโมงที่แล้ว

8.3 ครูให้นักเรียนแต่ละคนหยิบสมุดจดบันทึกของตนเองขึ้นมา จากนั้นให้นักเรียนเลือกบทประพันธ์จากโคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ ที่ชอบมา 2 บท (ห้ามซ้ำกับที่ตนเองถอดความ) และให้นักเรียนเขียนเหตุผลที่ชอบกับข้อคิดที่ได้

8.4 ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมานำเสนอสิ่งที่ตนเองเขียนลงสมุด

ขั้นสรุป

8.5 ครูกล่าวปิดคาบเรียนพร้อมกับสอบถามว่ามีนักเรียนคนใดเกิดข้อสงสัยในเนื้อหาของบทเรียนหรือไม่ ถ้ามีครูจะทำการอธิบาย ถ้าไม่มีครูจะกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้ในชั่วโมงที่แล้ว เช่น สามสิ่งควรรัก มีอะไรบ้าง

ขั้นสอน

8.2 ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนจำนวน 3 กลุ่มเท่า ๆ กัน

8.3 ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อ ได้แก่

-คุณค่าทางวรรณศิลป์

-คุณค่าทางด้านเนื้อหา

-คุณค่าทางด้านสังคม

8.4 ครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ ๑ แผ่น (กระดาษขนาดเอสาม) และครูให้เวลานักเรียน 20 นาที ในการระดมความคิดเกี่ยวกับหัวข้อที่นักเรียนได้ จากนั้นนักเรียนออกมานำเสนอหัวข้อที่นักเรียนได้รับ (ตามหมายเลขกลุ่ม)

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าด้านต่าง ๆ ในวรรณคดีเรื่อง โคลงสุภาษิตโสฬส ไตรยางค์ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีนักเรียนคนใดเกิดข้อสงสัยในเนื้อหาที่เรียนในคาบเรียนนี้หรือไม่ หากมี ครูจะทำการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ หากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียน พร้อมกับกล่าวชมนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและให้ความร่วมมือในการเรียนอย่างดีมาจนจบเรื่องที่เรียน

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) 1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านทักษะและกระบวนการ (P) 2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านคุณลักษณะ (A) 3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โคลงสุภาพิตพระราชนิพนธ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 โคลงสุภาพิตนฤมุนการ

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 14 ชั่วโมง

เวลา 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โคลงสุภาพิตนฤมุนการ เป็นโคลงสุภาพิตในรัชกาลที่ 5 ใช้คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพเช่นเดียวกับโคลงสุภาพิตโสฬสไตรยางค์ โคลงสุภาพิตนฤมุนการ แปลว่า ผู้ประพดิกิจตาม 10 ประการนี้ ยังไม่เคยได้รับความเสียใจเลย ในคำประพันธ์ 1 บท ประกอบด้วยสิ่งที่ผู้รู้ได้พิจารณาและนำมาสั่งสอน ตอนท้ายมีบทสรุป 1 บท เนื้อหา 10 บท รวมทั้งสิ้น 12 บท มีคุณค่าด้านวรรณศิลป์ในแง่ของการใช้คำโบราณและการเปรียบเทียบ

จุดประสงค์ในการแต่งเพื่อต้องการจะอธิบายสุภาพิตเกี่ยวกับนามธรรมซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคน ทุกฐานะ ทุกอาชีพได้นำไปเป็นเครื่องโน้มนำให้ประพดิกอบอย่างผู้มีสติและความปลอดภัยในชีวิต โดยแนะนำ ทั้งทางด้านมโนกรรม (การคิด) วจกรรม (การพูด) และกายกรรม (การกระทำ) ซึ่งครอบคลุม และเหมาะสมที่จะเป็นเกราะป้องกันผู้ประพดิกอบให้ต้องเสียใจ เพราะสิ่งที่ตนคิด พูด และ กระทำ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกที่มา เรื่องย่อ และคุณค่าของโคลงสุภาพิตนฤมุนการได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนสรุปที่มา เรื่องย่อ และคุณค่าของโคลงสุภาพิตนฤมุนการได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 โคลงสุภาชิตนฤมุนาการ

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับข่าวที่ครูนำมาให้และครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับข่าวดังกล่าว เพื่อให้
นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ดังนี้

โดยภายในคลิปหนุ่มคู่กรณีที่สวมเสื้อขาว ได้ตะโกนดูถูกสารพัด ทั้งมีปัญญาซื้อรถอย่างตนเองหรือไม่ ขยะสังคม คนขับกระบะแย่งทุกคัน รวมถึงระบุด้วยว่าตนเป็นคนมีเงิน พร้อมทั้งดูถูกคนไทยด้วยกันเองว่าเป็นคนชั้นต่ำ เนื่องจากตนเรียนจบต่างประเทศ คนไทยด้อยพัฒนาและอีกมากมายจนกลายเป็นกระแสวิพากษ์อย่างกว้างขวางนั้น

ซึ่งในโซเชียลขณะนี้ต่างมีการขุดคุ้ยข้อมูลของชายสวมเสื้อขาวคนดังกล่าว ออกมาอย่างแพร่หลาย โดยในเฟซบุ๊กส่วนตัวของชายคนดังกล่าวระบุว่า เรียนจบจากประเทศฝรั่งเศส รวมถึงมีการแคปหน้าเฟซบุ๊กส่วนตัวของชายคนดังกล่าว ที่ได้ทำการเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เมื่อปีที่แล้ว โดยมีเพื่อนเข้ามาคอมเมนต์อวยพรถึงอนาคตที่หมายจะดำรงตำแหน่งนักการทูต อีกทั้งยังพบว่า ในข้อมูลส่วนตัวของชายคนดังกล่าวระบุว่า ขณะนี้ทำอยู่ฝ่ายการตลาดที่บริษัทชื่อดังแห่งหนึ่ง

ที่มา : ๗HD ร้อนออนไลน์

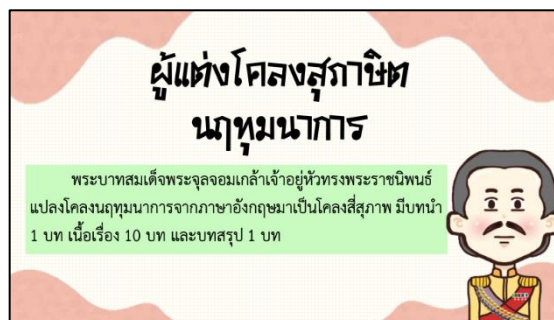
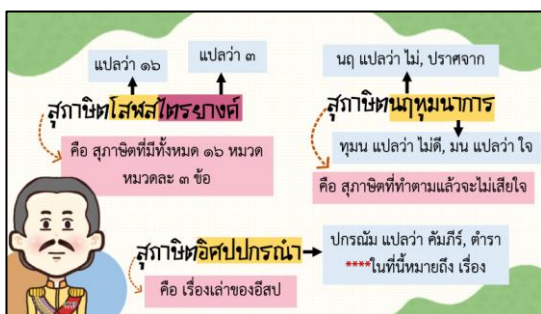
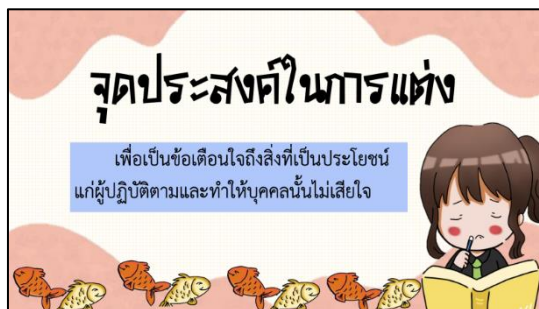
-นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมของชายในข่าวดังกล่าว มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร (แนวคำตอบ: ไม่เหมาะสม เพราะ ใช้อารมณ์ในการคิด การพูด และการแสดงออกถึงการดูถูกผู้อื่น เป็นต้น)

-นักเรียนมีวิธีการควบคุมอารมณ์อย่างไร เมื่ออยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว

(แนวคำตอบ : คิดก่อนพูดและก่อนทำอะไร ๆ ก็ตาม ใช้สติให้มากกว่าอารมณ์ พยายามพูดจาอย่างสุภาพ ใช้เหตุผลและความถูกต้องเป็นที่ตั้ง เมื่อคนที่เราพูดด้วยใจร้อน เราก็ไม่ได้ตอบเช่นเดียวกันกับแบบที่เขาทำ)

ขั้นตอน

8.2 ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 5 เรื่อง โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ ครูใช้สื่อ PowerPoint อธิบายเนื้อหาของบทเรียน เรื่อง โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ ซึ่งประกอบไปด้วย ความเป็นมา ประวัติผู้แต่ง ลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

ตัวอย่างสื่อ PowerPoint ในการประกอบการบรรยาย

8.3 นักเรียนทำกิจกรรม “แฟนพันธุ์แท้” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่ม 5 คน จากนั้น ครูแจกครุฑกระดาษเอสี่ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น

8.4 ครูให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับความเป็นมา ประวัติผู้แต่ง ลักษณะคำประพันธ์ ของโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ จำนวนกลุ่มละ 10 ข้อ

8.5 ครูเก็บกระดาษคำถามของนักเรียนจากนั้นทำการสลับกลุ่ม และให้นักเรียนหาคำตอบ กลุ่มไหนหาคำตอบได้ครบทุกข้อก่อนจะเป็นผู้ชนะ

ขั้นสรุป

8.6 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ ความเป็นมา ประวัติผู้แต่ง ลักษณะคำประพันธ์ ของโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ จากนั้นครูกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับความเป็นมา ประวัติผู้แต่ง ลักษณะคำประพันธ์ ของโคลงสุภาพิตนฤพุมนาการ

ชั้นสอน

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันถอดความบทประพันธ์ โดยครูจะทำการถอดความบทประพันธ์ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างก่อน 1 บท จากนั้นครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนจำนวน 9 กลุ่ม พร้อมกับมอบหมายให้นักเรียนถอดคำประพันธ์กลุ่มละ 1 บท

8.3 ครูคอยเดินดูนักเรียนพร้อมกับให้คำแนะนำนักเรียน

8.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาถอดความบทประพันธ์ให้เพื่อน ๆ ฟัง และเพื่อน ๆ ในห้องขีดเส้นใต้คำศัพท์ พร้อมกับเขียนคำแปลลงในสมุดฉบับที่ของตนเอง

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนเรื่องโคลงสุภาพิตนฤพุมนาการ จากนั้นครูสุ่มตัวแทนนักเรียนให้มาสรุปให้กับเพื่อน ๆ ฟังที่หน้าห้อง พร้อมกับให้นักเรียนกลุ่มที่ยังไม่ได้ถอดความบทประพันธ์ให้เตรียมตัวนำเสนอในครั้งหน้า และครูกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับคำสอนในโคลงสุภาพิตนฤพุมนาการ ว่ามีประโยชน์อะไรต่อนักเรียน

ชั้นสอน

8.2 นักเรียนออกมาแนะนำเสนอถอดความบทประพันธ์โคลงสุภาพิตนฤพุมนาการ ต่อจากชั่วโมงที่แล้ว

8.3 ครูให้นักเรียนแต่ละคนหยิบสมุดฉบับที่ของตนเองขึ้นมา จากนั้นให้นักเรียนเลือกบทประพันธ์จากโคลงสุภาพิตนฤพุมนาการ ที่ชอบมา 2 บท (ห้ามซ้ำกับที่ตนเองถอดความ) และให้นักเรียนเขียนเหตุผลที่ชอบกับข้อคิดที่ได้

8.4 ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาแนะนำเสนอสิ่งที่ตนเองเขียนลงสมุด

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าด้านต่าง ๆ ในวรรณคดีเรื่อง โคลงสุภาพิตนฤพุมนาการ ไตรยางค์ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีนักเรียนคนใดเกิดข้อสงสัยในเนื้อหาที่เรียนในคาบเรียนนี้หรือไม่ หากมีครูจะทำการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ หากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียน พร้อมกับกล่าวชมนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและให้ความร่วมมือในการเรียนอย่างดีมาจนจบเรื่องที่เรียน

ชั่วโมงที่ 4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้ในชั่วโมงที่แล้ว เช่น โคลงสุภาชิตนาทมนานการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร

ขั้นสอน

8.2 ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนจำนวน ๓ กลุ่มเท่า ๆ กัน พร้อมกับแจกกระดาษให้กับนักเรียนกลุ่มละ ๑ แผ่น (กระดาษขนาดเอสาม) จากนั้นครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อ ได้แก่

- คุณค่าทางวรรณศิลป์
- คุณค่าทางด้านเนื้อหา
- คุณค่าทางด้านสังคม

8.3 ครูให้เวลานักเรียน 20 นาที ในการระดมความคิดเกี่ยวกับหัวข้อที่นักเรียนได้

8.4 นักเรียนออกมานำเสนอหัวข้อที่นักเรียนได้รับ (ตามหมายเลขกลุ่ม)

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าด้านต่าง ๆ ในวรรณคดีเรื่อง โคลงสุภาชิตนาทมนานการ

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โคลงสุภาพิตพระราชนิพนธ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 โคลงสุภาพิตอศปิปกรณ์

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 14 ชั่วโมง

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โคลงสุภาพิตอศปิปกรณ์ เป็นบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 เช่นกัน โดยทรงแปลมาจากนิทานกรีกฉบับภาษาอังกฤษ เพราะสมัยนั้นคนไทยนิยมอ่านเรื่องที่แปลมาจากวรรณคดีตะวันตกกันมาก โดยเฉพาะนิทานอีสป เพราะไม่ผูกติดกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และค่านิยมของชาติใดชาติหนึ่ง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแปลนิทานอีสปไว้ทั้งหมด 24 เรื่อง และทรงพระราชนิพนธ์โคลงสุภาพิตประกอบนิทานร่วมกับกวีอีก 3 ท่าน คือ กรมหลวงพิชิตปรีชากร พระยาศรีสุนทรโวหาร และ พระยาราชสมภารากร ซึ่งรวมเรียกว่า“โคลงสุภาพิตอศปิปกรณ์”

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกที่มา เรื่องย่อ และคุณค่าของโคลงสุภาพิตอศปิปกรณ์ได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนสรุปที่มา เรื่องย่อ และคุณค่าของโคลงสุภาพิตอศปิปกรณ์ได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☒ ความสามารถในการสื่อสาร

☒ ความสามารถในการคิด

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 โคลงสุภาษิตอศปิปรภณำ

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนทำกิจกรรม “แผ่นป้ายปริศนา นิทานอีสป” โดยนักเรียนทั้งห้องช่วยกันเลือกแผ่นป้ายหมายเลข 1-9 ซึ่งด้านหลังแผ่นป้ายเป็นรูปภาพนิทานอีสป นักเรียนสามารถเลือกหมายเลขได้ สูงสุด 3 หมายเลข ใครสามารถตอบได้ว่ารูปภาพหลังแผ่นป้ายเป็นนิทานเรื่องใด ให้ยกมือตอบ ใครตอบได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

คำถาม : นิทานอีสปมีลักษณะเด่นอย่างไร

แนวคำตอบ : ใช้สัตว์เป็นตัวละครเป็นส่วนใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบกับนิสัยของคน และจะแฝงไปด้วยข้อคิดคติเตือนใจ

คำถาม : นักเรียนรู้จักนิทานอีสปเรื่องใดบ้าง และเรื่องนั้นสอนอะไรกับนักเรียน

แนวคำตอบ : กระจายกับเต่า : อย่าใช้ชีวิตอยู่บนความประมาท, กบเลือกนาย : พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ เป็นต้น

8.3 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาบทนำเรื่องในโคลงสุภาซิติ อธิปปรณจากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหลักภาษาและการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง โคลงสุภาซิติรชกาลที่ 5

8.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรม “แฟนพันธุ์แท้...อธิปปรณ” โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกแผ่นป้าย ๘ แผ่นป้าย เพื่อเลือกโจทย์ 8 ข้อ ได้แก่ ประวัติผู้แต่งทั้ง 4 คน และเนื้อหาในโคลง 4 เรื่อง ในแต่ละโจทย์จะมีแผ่นป้ายบ่งรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ไว้ นักเรียนจะเปิดทีละป้าย กลุ่มใดตอบได้เร็วที่สุดและถูกต้องที่สุด เป็นผู้ชนะ

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนไปในคาบเรียนนี้ จากนั้นครูกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับประวัติผู้แต่งและเนื้อหาของเรื่องโคลงสุภาซิติอธิปปรณ

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม “เธอว่าผิดแต่ฉันว่าถูก” โดยนักเรียนดูข้อความเกี่ยวกับประวัติ และเนื้อหาของโคลงสุภาซิติอธิปปรณจำนวน 10 ข้อ จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันยกป้ายว่าข้อดังกล่าวนั้นกล่าวถูกหรือผิด

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายข้อความที่ผิดว่าเป็นเพราะสาเหตุใด เพื่อโยงเข้าสู่การวิเคราะห์คุณค่าของโคลงสุภาซิติอธิปปรณ

ขั้นสรุป

8.4 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนเรื่องโคลงอธิปปรณ จากนั้นครูสุ่มตัวแทนนักเรียนให้มาสรุปให้กับเพื่อน ๆ ฟังที่หน้าห้อง พร้อมกับให้นักเรียนกลุ่มที่ยังไม่ได้ถอดความบทประพันธ์ให้เตรียมตัวนำเสนอในครั้งหน้า และครูกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับคำสอนในโคลงอธิปปรณ ว่ามีประโยชน์อะไรต่อนักเรียน

ขั้นสอน

8.2 ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนจำนวน ๕ กลุ่มเท่า ๆ กัน โดยครูให้นักเรียนแต่ละคนช่วยกันระดมความคิด แต่งนิทานจากคำสอนในโคลงสุภาซิติอธิปปรณ จำนวน 1 เรื่อง โดยมีความยาวไม่ต่ำกว่า 20 บรรทัด

8.3 ครูแจกกระดาษขนาดเอสามให้นักเรียน พร้อมกับให้นักเรียนลงมือทำงานที่ครูได้มอบหมายให้และ
ตกแต่งให้สวยงาม

8.4 นักเรียนออกมานำเสนอนิทานของกลุ่มตนเองให้กับเพื่อน ๆ ฟังที่หน้าห้อง

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าด้านต่าง ๆ ในวรรณคดีเรื่อง โคลงสุภาชิตติศป
กรณา จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีนักเรียนคนใดเกิดข้อสงสัยในเนื้อหาที่เรียนในคาบเรียนนี้หรือไม่ หากมีครู
จะทำการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ หากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียน พร้อมกับกล่าวชมนักเรียนที่ให้ความ
ร่วมมือในการตอบคำถามและให้ความร่วมมือในการเรียนอย่างดีมาจนจบเรื่องที่เรียน

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) 1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านทักษะและกระบวนการ (P) 2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านคุณลักษณะ (A) 3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจ เรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมี ระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรม รายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โคลงสุภาพิิตพระราชนิพนธ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ทบทวนโคลงสุภาพิิต

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 14 ชั่วโมง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณัวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โคลงสุภาพิิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นโคลงที่มีจุดมุ่งหมายให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความสุข มีทั้งหมด 11 เรื่อง ซึ่งในบทเรียนคัดมาเพียง 3 เรื่อง ได้แก่ โคลงสุภาพิิตโสฬสไตรยางค์ โคลงสุภาพิิตนฤพุมนาการ และโคลงสุภาพิิตอิตปกรณา โดยโคลงสุภาพิิตโสฬสไตรยางค์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ให้กรมหมื่นพิชิตปรีชากรแต่งถวายจากโคลงภาษาอังกฤษและตีพิมพ์ในหนังสือขริฎาณเล่ม 1 ฉบับที่ 1 จุลศักราช 1246 ซึ่งโคลงสุภาพิิตโสฬสไตรยางค์มาจากคำว่า โสฬส หมายถึง สิบหก และคำว่า ไตรยางค์ หมายถึง 3 ส่วน รวมแล้วจึงหมายถึง ข้อควรกระทำและไม่ควรกระทำสามประการซึ่งมีจำนวนสิบหกข้อ”

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- วิเคราะห์คุณค่าของโคลงสุภาพิิตได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนสรุปคุณค่าของโคลงสุภาพิิตที่นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 วรรณคดีเรื่อง โคลงสุภาพิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันพูดคุยเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องโคลงสุภาพิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่นักเรียนได้เรียนไปในคาบก่อนหน้านี้

ขั้นสอน

8.2 ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่มละ 5 คน จากนั้นครูแจกของโจทย์ปริศนาให้กับนักเรียน โดยในของปริศนาจะมีคำถามเกี่ยวกับโคลงสุภาพิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จำนวน 30 ข้อ

8.3 ครูให้นักเรียนแข่งขันกันตอบคำถามในซองปริศนา โดยให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในสมุด นักเรียนกลุ่มไหนเสร็จเป็นกลุ่มแรกและต้องถูกหมดทุกข้อจะเป็นผู้ชนะ

8.4 ครูให้นักเรียนออกมาสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมวรรณคดีเรื่องโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูกล่าวปิดคาบเรียนพร้อมกับที่ครูบอกให้นักเรียนเตรียมตัวเพื่อทำแบบทดสอบในคาบเรียนหน้า

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับคุณค่าของวรรณคดีเรื่องโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ขั้นสอน

8.2 ครูแจ้งนักเรียนว่าคาบเรียนนี้จะมีการทดสอบหลังเรียนเรื่องโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

8.3 นักเรียนทำข้อสอบ

8.4 นักเรียนและครูร่วมกันเฉลยคำตอบในข้อสอบที่ละข้อ

ขั้นสรุป

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเรื่องโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับข้อสงสัยเรื่องโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาการเรียนในคาบเรียนนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) 1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านทักษะและกระบวนการ (P) 2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
ด้านคุณลักษณะ (A) 3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่องโคลงสุภาพิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำชี้แจง: ให้นักเรียนกากบาทหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. โสฬส หมายถึง อะไร

- ก. สิบสาม   ข. สิบสี่   ค. สิบห้า   ง. สิบหก

๒. ไตรยางค์ หมายถึงอะไร

- ก. องค์สาม   ข. องค์สี่   ค. องค์ห้า   ง. องค์หก

๓. โคลงโสฬสไตรยางค์แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด

- ก. โคลงกระทู้   ข. โคลงสุภาพ   ค. โคลงฉันท์   ง. โคลงและกาพย์ยานี

๔. ผู้แต่งเรื่องโคลงโสฬสไตรยางค์คือใคร

- ก. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว   ข. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ค. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว   ง. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

๕. ข้อใดไม่ใช่สามสิ่งควรรัก

- ก. ความกล้า   ข. ความสุภาพ   ค. ความรักใคร่   ง. ความซื่อสัตย์

๖. สามสิ่งควรยินดีคือข้อใด

- ก. งาม ตรงตรง ไทยแก่ตน   ข. อำนาจ เกียรติยศ มีมารยาดี
ค. ปัญญา ฉลาด มั่นคง   ง. ความสุขสบาย มิตรสหายที่ดีดี ใจสบายปรุโปร่ง

๗. สามสิ่งควรนับถือคือข้อใด

- ก. งาม ตรงตรง ไทยแก่ตน   ข. อำนาจ เกียรติยศ มีมารยาดี
ค. ปัญญา ฉลาด มั่นคง   ง. ความสุขสบาย มิตรสหายที่ดีดี ใจสบายปรุโปร่ง

๘. สามสิ่งควรชมคือข้อใด

- ก. งาม ตรงตรง ไทยแก่ตน   ข. อำนาจ เกียรติยศ มีมารยาดี
ค. ปัญญา ฉลาด มั่นคง   ง. ความสุขสบาย มิตรสหายที่ดีดี ใจสบายปรุโปร่ง

๙. สามสิ่งควรปรารภคือข้อใด

- ก. งาม ตรงตรง ไทยแก่ตน   ข. อำนาจ เกียรติยศ มีมารยาดี
ค. ปัญญา ฉลาด มั่นคง   ง. ความสุขสบาย มิตรสหายที่ดีดี ใจสบายปรุโปร่ง

๑๐. สุภาพิตโสฬสไตรยางค์มีเนื้อหาเดิมเป็นภาษาอะไร

- ก. ภาษาจีน   ข. ภาษาบาลี   ค. ภาษาอังกฤษ   ง. ภาษาพม่า

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

เรื่องโคลงสุภาพิต พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำชี้แจง: ให้นักเรียนกากบาทหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. โสฬส หมายถึงอะไร

- ก. สิบสาม   ข. สิบสี่   ค. สิบห้า   ง. สิบหก

๒. ไตรยางค์ หมายถึงอะไร

- ก. องค์สาม   ข. องค์สี่   ค. องค์ห้า   ง. องค์หก

๓. โคลงโสฬสไตรยางค์แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด

- ก. โคลงกระทู้   ข. โคลงสุภาพ   ค. โคลงฉันท์   ง. โคลงและกาพย์ยานี

๔. ผู้แต่งเรื่องโคลงโสฬสไตรยางค์คือใคร

- ก. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว   ข. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ค. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว   ง. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

๕. ข้อใดไม่ใช่สามสิ่งควรรัก

- ก. ความกล้า   ข. ความสุภาพ   ค. ความรักใคร่   ง. ความซื่อสัตย์

๖. สามสิ่งควรยินดีคือข้อใด

- ก. งาม ตรงตรง ไทยแก่ตน   ข. อำนาจ เกียรติยศ มีมารยาทดี
ค. ปัญญา ฉลาด มั่นคง   ง. ความสุขสบาย มิตรสหายที่ดีดี ใจสบายปรุโปร่ง

๗. สามสิ่งควรนับถือคือข้อใด

- ก. งาม ตรงตรง ไทยแก่ตน   ข. อำนาจ เกียรติยศ มีมารยาทดี
ค. ปัญญา ฉลาด มั่นคง   ง. ความสุขสบาย มิตรสหายที่ดีดี ใจสบายปรุโปร่ง

๘. สามสิ่งควรชมคือข้อใด

- ก. งาม ตรงตรง ไทยแก่ตน   ข. อำนาจ เกียรติยศ มีมารยาทดี
ค. ปัญญา ฉลาด มั่นคง   ง. ความสุขสบาย มิตรสหายที่ดีดี ใจสบายปรุโปร่ง

๙. สามสิ่งควรปรารภคือข้อใด

- ก. งาม ตรงตรง ไทยแก่ตน   ข. อำนาจ เกียรติยศ มีมารยาทดี
ค. ปัญญา ฉลาด มั่นคง   ง. ความสุขสบาย มิตรสหายที่ดีดี ใจสบายปรุโปร่ง

๑๐. สุภาพิตโสฬสไตรยางค์มีเนื้อหาเดิมเป็นภาษาอะไร

- ก. ภาษาจีน   ข. ภาษาบาลี   ค. ภาษาอังกฤษ   ง. ภาษาพม่า

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ศิลปจารึกหลักที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ตัวอักษรในวรรณคดีเรื่องศิลปจารึกหลักที่ 1

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 9 ชั่วโมง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 1/1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

1.2 มาตรฐาน ท 5/1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 1.1 ม2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

1.4 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ตัวอักษรไทยที่ปรากฏบนศิลปจารึกหลักที่ 1 มีลักษณะดังนี้ คือ พบพยัญชนะ 39 ตัว สระ 19 ตัว วรรณยุกต์ 2 รูป และรูปแบบการเขียน คือ ตัวอักษรเขียนจากซ้ายไปขวาและอ่านจากซ้ายไปขวา เขียนพยัญชนะและสระอยู่บนบรรทัดเดียวกัน, วรรณยุกต์และนฤคิตอยู่บนพยัญชนะ ถ้ามีทั้งนฤคิตและวรรณยุกต์ใช้เขียนต่อกันไม่เขียนซ้อนกัน, สระส่วนใหญ่เขียนไว้หน้าพยัญชนะ เว้นแต่สระอะ อา และอำ เขียนไว้หลังพยัญชนะ, สระอะเมื่อมีตัวสะกดใช้ตัวสะกดซ้อนกัน เช่น ขบป อ่านว่า ขับ, สระเอียใช้ ย เมื่อมีตัวสะกด เช่น รยง อ่านว่า เรียง, สระอือและสระออ ไม่ใช้ อ เคียงเช่น ชี อ่านว่า ชือ, สระอัว เมื่อไม่มีตัวสะกด ใช้ วว เช่น หวว อ่านว่า หัว, ใช้นฤคิต แทนสระอำ เช่น บรเอด อ่านว่า บำเรอ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายวิวัฒนาการของตัวอักษรไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- จับคู่ตัวอักษรไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชกับตัวอักษรไทยปัจจุบันได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☒ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 ตัวอักษรในวรรณคดีเรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ 1

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมเปิดแผ่นป้ายรูปภาพดารากาฬ โดยครูจะมีแผ่นป้ายรูปภาพดารากาฬทั้งหมดจำนวน 3 แผ่นป้าย และครูให้นักเรียนเลือกแผ่นป้ายรูปภาพดารากาฬ ทีละแผ่น ซึ่งด้านหลังของแผ่นป้ายรูปภาพดารากาฬจะซ่อนชื่อนักเรียนไว้ (1 แผ่นป้ายรูปภาพดารากาฬ ต่อ 1 ชื่อ) โดยชื่อนักเรียนนั้นจะถูกเขียนเป็นตัวอักษรลายสือไทย

8.2 ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมเปิดแผ่นป้ายรูปภาพดาราทะเกะหะ ครูจะใช้คำถามกระตุ้นถามนักเรียนเกี่ยวกับคำข้างหลังแผ่นป้ายรูปภาพดาราทะเกะหะ โดยให้นักเรียนภายในห้องร่วมกันคิด และวิเคราะห์ว่าคำที่อยู่ด้านหลังแผ่นป้ายรูปภาพดาราทะเกะหะนั้นคืออะไร จากนั้นครูทำการอ่านคำที่อยู่ด้านหลังแผ่นป้ายรูปภาพดาราทะเกะหะ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนและเทียบตัวอักษรลายสือไทยกับตัวอักษรปัจจุบันให้นักเรียนได้เห็นถึงความแตกต่าง

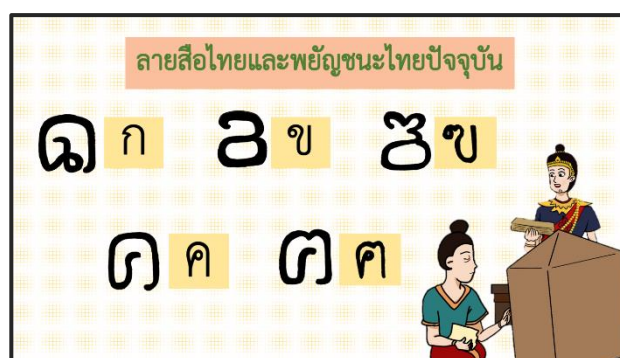
ชั้นสอน

8.3 ครูใช้สื่อ PowerPoint ในการบรรยายและอธิบายเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบไปด้วยวิวัฒนาการของตัวอักษรไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชจากวรรณคดีเรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ 1 ตัวอักษรไทย สระและวรรณยุกต์

ลายสือไทย พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้แนวความคิด
มาจากรูปแบบตัวอักษร ๒ แบบ คือ อักษรขอมและอักษรมอญ

ขอมโบราณ	มอญโบราณ	ไทยสุโขทัย	
ก	ก	ด	ก
ข	ข	ค	ข
ง	ง	น	ง

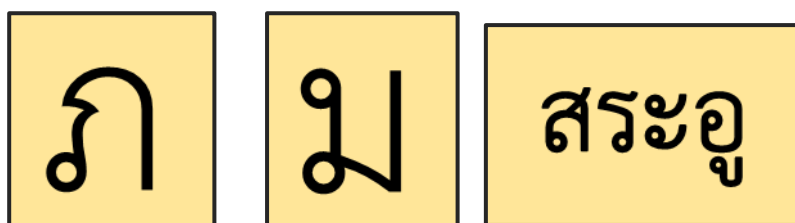

ตัวอย่างสื่อ PowerPoint ในการบรรยายและอธิบายเนื้อหาของบทเรียน

8.4 นักเรียนและครูร่วมกันทำกิจกรรมบิงโกลายสือไทย โดยครูจะทำการอธิบายกติกา ดังนี้ ครูแจกแผ่นกระดาษบิงโกให้นักเรียนคนละ 2 แผ่น เพื่อเพิ่มความตื่นเต้นและให้นักเรียนได้ใช้ ไหวพริบในการเลือกตัวอักษรลายสือไทยในบิงโก จากนั้นครูแจกกระดุมให้กับนักเรียนเพื่อที่จะใช้วางลงบนแผ่นบิงโก ในส่วนของแผ่นบิงโกนั้นจะเป็นอักษรลายสือไทยและสลาคนั้นจะเป็นตัวอักษรไทยในปัจจุบัน ดังนั้นเมื่อครูได้จับสลากขึ้นมา นักเรียนจะต้องใช้ทักษะในการฟังสิ่งที่ครูได้เอ่ยชื่อตัวอักษรแต่ละตัวพร้อมทั้งสำรวจหาในแผ่นบิงโกของตนเองว่ามีตัวอักษรที่ครูกล่าวถึงหรือไม่ ในกิจกรรมบิงโกนี้นักเรียนจำเป็นต้องจำจะต้องจดจำและจับคู่ตัวอักษรลายสือไทยกับตัวอักษรไทยปัจจุบัน และจับคู่สระในลายสือไทยกับสระในภาษาไทยปัจจุบันให้ได้ ถ้านักเรียนไม่สามารถจดจำตัวอักษรลายสือไทยกับตัวอักษรไทยปัจจุบัน และจดจำสระในลายสือไทยกับสระในภาษาไทยปัจจุบันได้นักเรียนจะไม่สามารถทำกิจกรรมได้ ซึ่งในกิจกรรมนี้จะสามารถวัดผลได้นักเรียนสามารถจดจำและจับคู่ตัวอักษรลายสือไทยกับตัวอักษรไทยปัจจุบัน และจดจำสระในลายสือไทยกับสระในภาษาไทยปัจจุบันได้หรือไม่ได้

ตัวอย่างแผ่นบิงโกลายสือไทยที่นักเรียนทำกิจกรรม

ตัวอย่างสลากบิงโกตัวอักษรและสระในปัจจุบันที่นักเรียนทำกิจกรรม

ขั้นสรุป

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม “บิงโกลายสือไทย” ทั้งร่วมกันสรุปบทเรียนในเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงนี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามที่ตนเองสงสัยเพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนในวันนี้

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนในเรื่องตัวอักษรศิลาจารึก (อาจสุ่มตัวแทนหรือให้นักเรียนออกมาพูดสรุปตามความสนใจ)

ขั้นสอน

8.2 ครูแจกใบงานให้กับนักเรียน

8.3 นักเรียนออกมานำเสนอใบงาน (ครูอาจสุ่มตัวแทนออกมาหรือถามความสนใจของนักเรียนก่อนแล้วแต่สถานการณ์ภายในคาบเรียนนั้น ๆ)

ขั้นสรุป

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องตัวอักษรศิลาจารึกหลักที่ ๑ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานเรื่อง ตัวอักษรในศิลาจารึกหลักที่ 1

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานเรื่อง ตัวอักษรในศิลาจารึก หลักที่ 1	ใบงานเรื่อง ตัวอักษรในศิลาจารึกหลักที่ 1	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
ด้านคุณลักษณะ (A) 3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การ ทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ศิลปจารึกหลักที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 ที่มาและเนื้อเรื่องศิลปจารึกหลักที่ 1

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 9 ชั่วโมง

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5/1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช กษัตริย์ราชวงศ์พระร่วง แห่งอาณาจักรสุโขทัยทรงประดิษฐ์อักษรไทย เมื่อ พ.ศ. 1826 พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จารึกพระราชประวัติของพระองค์ ความเป็นมาของอาณาจักรสุโขทัย พระราชกรณียกิจที่สำคัญ วิถีชีวิตและสภาพบ้านเมืองสมัยสุโขทัยไว้ในศิลา หรือที่คนไทย เรียกว่า “ศิลปจารึก” ศิลปจารึกหลักที่ 1 เป็นหลักฐานทางโบราณคดีชิ้นสำคัญที่ทำให้ชาวไทยได้รู้ประวัติศาสตร์ของชาติและวิวัฒนาการของภาษาไทย นับเป็นภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของบรรพบุรุษไทยที่จารึกลงบนหลักศิลา ทำให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีสมัยสุโขทัยได้รับการเก็บรักษาไว้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายที่มาและเนื้อเรื่องย่อจากวรรณคดีเรื่องศิลปจารึกหลักที่ 1 ได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนที่มาและเนื้อเรื่องย่อจากวรรณคดีเรื่องศิลปจารึกหลักที่ 1 ได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☒ ความสามารถในการสื่อสาร

☒ ความสามารถในการคิด

☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา

☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☒ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 ที่มาและเนื้อเรื่องย่อจากวรรณคดีเรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ 1

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

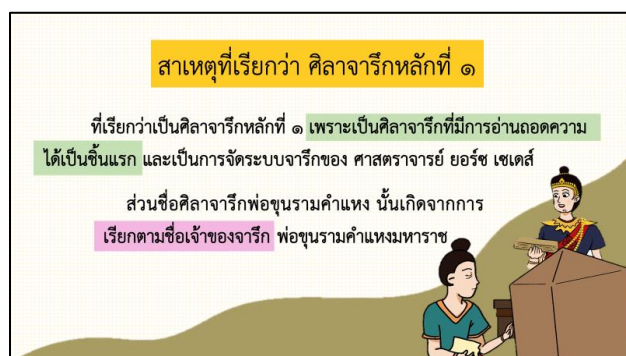
ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 และเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ตัวอักษรในวรรณคดีเรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ 1

8.2 ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่มาของวรรณคดีเรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ 1

ขั้นสอน

8.3 ครูใช้สื่อ PowerPoint ในการบรรยายและอธิบายเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบไปด้วยที่มาจากวรรณคดีเรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ 1 ดังนี้

ตัวอย่างสื่อ PowerPoint ในการบรรยายและอธิบายเนื้อหาของบทเรียน

8.4 นักเรียนทำกิจกรรม “ตอบคำถามมหาสนุก” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่มละ 5 คน จากนั้นครูแจกซองปริศนาให้กับนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยในซองปริศนาจะมีคำถามเกี่ยวกับที่มาวรรณคดีเรื่องศิลาจารึกหลักที่ 1 เมื่อนักเรียนเปิดซองปริศนาจะเจอกับคำถามให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดเพื่อหาคำตอบและเขียนลงสมุด กลุ่มใดเสร็จก่อนให้ยกมือขึ้น และถ้าตอบถูกทุกข้อจะเป็นกลุ่มที่ชนะ

ขั้นสรุป

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนในเนื้อหาที่ได้เรียนในช่วงนี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามที่ตนเองสงสัยเพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนในวันนี้

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็น “เหตุใดศิลาจารึกหลักที่ 1 ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 1-18 จึงได้ชื่อว่าพ่อขุนรามคำแหงเป็นผู้พระราชทานด้วยตนเอง” โดยครูสุ่มนักเรียน 3-5 คนเป็นผู้ตอบ (แนวคำตอบ : มีการใช้สรรพนามแทน ตนเองว่า “กู” ส่วนตอนที่ 2 และ 3 มีการใช้สรรพนามแทนพระองค์ว่า “พ่อขุนรามคำแหง” เลยมีการสันนิษฐานว่าน่าจะมีผู้อื่นมาช่วยแต่งด้วย) จากนั้นครูอภิปรายเพิ่มเติม และเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน เรื่องการศึกษาเนื้อเรื่องในศิลาจารึกหลักที่ 1

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยครูแบ่งเนื้อหาในศิลาจารึกตอนที่ 1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มกลุ่มละ 3 บรรทัด เพื่อให้นักเรียนช่วยกันหาความหมายของคำศัพท์ยาก และถอดความในบรรทัดที่แต่ละกลุ่มได้รับผิดชอบ และบันทึกลงในสมุด

ขั้นสรุป

8.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องศิลปะจารึกหลักที่ 1 จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับ เรื่อง คำศัพท์และเนื้อหาของศิลปะจารึกหลักที่ 1

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ คำศัพท์ยากและเนื้อหาในศิลปะจารึกหลักที่ 1 ตามบรรทัดที่กลุ่มตนรับผิดชอบ และเพื่อน ๆ ในห้องขีดเส้นใต้คำศัพท์ยากและจดบันทึกลงสมุด

8.3 นักเรียนทำกิจกรรมตอบคำถามหาสนุก โดยครูจะแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3-5 คน จากนั้นครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น และให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในศิลปะจารึกหลักที่ 1 จำนวน 10 ข้อ จากนั้นครูสลับกระดาษคำถามของนักเรียนไปให้กลุ่มอื่น เมื่อนักเรียนได้กระดาษคำถามของกลุ่มอื่นแล้วนั้น ให้นักเรียนตอบคำถามที่เพื่อนกลุ่มอื่นเขียนลงกระดาษให้ครบทุกข้อ กลุ่มไหนเสร็จก่อนและถูกต้องจะเป็นผู้ชนะ

ขั้นสรุป

8.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องศิลปะจารึกหลักที่ 1 จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ศิลาจาริกหลักที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 คุณค่าเรื่องศิลปาจาริกหลักที่ 1

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 9 ชั่วโมง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5/1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/2 วิเคราะห์และวิจาร์ณวรรณคดีวรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน พร้อมยกเหตุผลประกอบ

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

1.4 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/4 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ศิลปาจาริกของพ่อขุนรามคำแหง บางทีเรียกว่า จาริกหลักที่ 1 เป็นจาริกที่สำคัญและยกย่องว่าเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทยที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้เพราะการใช้ภาษาในศิลปาจาริกของพ่อขุนรามคำแหงนั้นเข้าลักษณะสากลที่ว่า ภาษาของคนโบราณมักใช้ถ้อยคำพื้น ๆ ประโยคที่ใช้กินความเป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน บางตอนมีเสียงของคำสัมผัส ฟังไพเราะเข้าลักษณะของวรรณคดีได้ และนอกจากนี้ยังมีคุณค่าด้านเนื้อหา ที่ศิลปาจาริกทำหน้าที่บันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และให้ความรู้ด้านอักษรศาสตร์ รวมไปถึงคุณค่าด้านสังคมและข้อคิด นั่นคือ ได้สะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความศรัทธาทางพระพุทธศาสนา ความกตัญญูและความกล้าหาญของผู้คนในสมัยสุโขทัยอีกด้วย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายคุณค่าของศิลปาจาริกหลักที่ 1 ได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนวิเคราะห์คุณค่าของศิลปาจาริกหลักที่ 1 ได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☒ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ศิลปจาริกหลักที่ 1

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับ เรื่อง คำศัพท์และเนื้อหาของศิลปจาริกหลักที่1 โดยครูให้นักเรียนเลือกแผ่นป้ายจากโปรแกรม Power Point ซึ่งหลังแผ่นป้ายจะมีคำศัพท์ที่ครูกำหนดให้ ดังนี้ หนีญญาพายจจั่น, หมากสั่มหมากหวาน, ไต้ปั่วได้นาง, พุงข้าง, ไพร่ฟ้าหน้าใส, ทังกลม, เผื่อ, ทุ่บ้านทุ่เมือง, เมื่อชั่วพ่อกู, ไต้ข้างไต้วง, จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของคำศัพท์ดังกล่าว

8.2 นักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดศิลาจารึกหลักที่ 1 จึงได้รับการยอมรับและยกย่องว่าเป็นวรรณคดีลายลักษณ์ฉบับแรกของไทย (แนวคำตอบ : มีคุณค่าในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม เพราะ มีการบันทึกและสะท้อนวิถีชีวิตเรื่องราวเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ที่เกิดขึ้นในสมัยสุโขทัย, ด้านข้อคิด สอนเรื่อง ความกตัญญู และเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี เป็นต้น) จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าศิลาจารึกหลักที่ 1

ขั้นสอน

8.3 นักเรียนทำกิจกรรม “พินิจคุณค่า ศิลาจารึก” โดยแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 8-9 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อ เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณค่าศิลาจารึกหลักที่ 1 ดังนี้

- คุณค่าด้านวรรณศิลป์
- คุณค่าด้านเนื้อเรื่อง
- คุณค่าด้านสังคม
- คุณค่าด้านข้อคิด

ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์คุณค่า โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

ขั้นสรุป

8.4 นักเรียนจดบันทึกเนื้อหาที่กลุ่มตนเอง ได้ทำการวิเคราะห์ลงในสมุดและเตรียมความพร้อมในการนำเสนอในคาบต่อไป

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่อง ศิลาจารึกหลักที่ 1

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนออกมานำเสนองานที่นักเรียนได้รับมอบหมายในคาบเรียนที่แล้วให้กับเพื่อน ๆ ฟังที่หน้าชั้นเรียน โดยมีครูคอยเพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียน

8.3 นักเรียนทำกิจกรรม “ศิลาจารึกหลักที่ 1” มิกติกา ดังนี้ ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3-5 คน จากนั้นครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนกลุ่มออกมาหยิบซองปริศนา เมื่อนักเรียนหยิบซองปริศนาเสร็จให้นำกลับไปเปิดให้กับสมาชิกในกลุ่มของตนเองดู ซึ่งในซองปริศนาจะมีคำถามจำนวน 15 ข้อ จากนั้นให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในสมุด กลุ่มไหนทำเสร็จก่อนและถูกต้องจะเป็นผู้ชนะ

ขั้นสรุป

8.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องศิลปาจารึกหลักที่ 1 จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ศิลาจารึกหลักที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 การอ่านจับใจความสำคัญ

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 9 ชั่วโมง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 1/1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และนิสัยรักการอ่าน

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 1.1 ม2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 1.1 ม2/7 อ่านหนังสือ บทความหรือคำประพันธ์อย่างหลากหลายและประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

1.4 ตัวชี้วัดที่ ท 1.1 ม2/8 มารยาทในการอ่าน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านเพื่อจับใจความหรือข้อคิด ความคิดสำคัญของข้อความ หรือเรื่องที่อ่านเป็นข้อความที่คลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหนึ่งๆ ไว้ทั้งหมด

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญ และเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้ ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดียว ๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ซึ่งใน แต่ละย่อหน้าจะมีประโยคในใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน 1 ประโยค

ใจความรอง หรือ พลความ (พน-ละ-ความ) หมายถึง ใจความ หรือประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ เป็นใจความสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นการอธิบายให้รายละเอียด ให้คำจำกัดความ ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผลอย่างถ่องแท้ เพื่อสนับสนุนความคิด ส่วนที่มิใช่ใจความสำคัญ และมีใจความรอง แต่ช่วยขยายความให้มากขึ้น คือ รายละเอียด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายหลักการอ่านจับใจความสำคัญได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนประเมินคุณค่าจากการอ่านจับใจความสำคัญได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☒ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

- 7.1 การอ่านจับใจความสำคัญ
- 7.2 มารยาทในการอ่าน

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญที่นักเรียนเคยเรียนไปในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

8.2 ครูเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าสู่บทเรียนเรื่อง การจับใจความสำคัญ

ขั้นสอน

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ และครูใช้สื่อ PowerPoint ในการจัดการเรียนการสอน โดยครูจะทำการอธิบายเพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ พร้อมกับให้นักเรียนเปิดหนังสือเรียนประกอบเพื่อให้นักเรียนได้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างสื่อ PowerPoint ที่ครูใช้

8.4 นักเรียนและครูร่วมกันอ่านนิทานเรื่อง สิงโตนอกคอก โดยครูให้นักเรียนอ่านเป็นเวลา 10 นาที ก่อนที่จะให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญและคุณค่าที่ได้รับจากนิทานเรื่อง สุนัขจิ้งจอกหางด้วน ลงในสมุด

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนออกมานำเสนอสิ่งที่นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญจากนิทานเรื่อง สิงโตนอกคอก ให้กับเพื่อน ๆ ในห้องฟัง โดยมีครูคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลืออยู่ใกล้ ๆ

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนในเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ (อาจสุ่มตัวแทนหรือให้นักเรียนออกมาพูดสรุปตามความสมัครใจ)

ขั้นสอน

8.2 ครูอธิบายคำชี้แจงในใบงานที่จะให้นักเรียนทำอย่างละเอียดก่อนจะแจกใบงานให้กับนักเรียนทำ

8.3 นักเรียนออกมานำเสนอใบงาน (ครูอาจสุ่มตัวแทนออกมาหรือถามความสมัครใจของนักเรียนก่อนแล้วแต่สถานการณ์ภายในคาบเรียนนั้น ๆ)

ขั้นสรุป

8.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ	ใบงานเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน..... /..... /.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

ลายมือไทย

ได้ยินหลายคนบ่นว่าเด็กไทยในปัจจุบันเขียนหนังสือด้วยลายมือที่อ่านไม่ออกลายมือไม่สวย ลายมืออ่านยาก ลายมือไม่เป็นภาษาไทย ฯลฯ ผู้เขียนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อสังเกตนี้เพราะเพิ่งเสร็จสิ้นจากการตรวจสอบไปเมื่อสัปดาห์ที่แล้วและพบว่าสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่ครูผู้ตรวจข้อสอบคือการที่ต้องเพ่งสายตาอ่านลายมือของลูกศิษย์ที่มีรูปแบบหลากหลายมาก และส่วนใหญ่อ่านยากเหลือเกิน เพราะบางคนเขียนตัวอักษรที่ไม่มีทั้งหัวและหาง บางคนเขียนตัวอักษรที่ผอมสูงและเปียดก้นแน่นจนแทบเดาไม่ออกว่าคำที่เขียนคืออะไร แต่ไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตามผู้เขียนเห็นว่าเป็นลายมือที่ไม่สวยและไม่น่าอ่าน

ปัญหาเรื่องลายมือนี้น่าเศร้า ความจริงก็ได้ยินกันอยู่บ่อย ๆ และได้ยินมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่ยังไม่มีการให้ความเอาใจใส่อย่างจริงจังในระดับชาติ หรือยังไม่มีใครที่อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญๆ หรือเกี่ยวข้องลุกขึ้นมาหาทางแก้ไขปรับปรุงปัญหาเรื่องลายมือไทยดังกล่าวนี้เลย

ผู้เขียนสังเกตว่าคนชาติอื่น เช่น คนอเมริกัน คนญี่ปุ่น คนจีน ที่ผู้เขียนรู้จักและเคยเห็นลายมือของเขา ไม่มีปัญหาเรื่องลายมือเหมือนคนไทยในปัจจุบัน ถึงบางคนจะเขียนหนังสือหวัดแต่ลายมือของพวกเขาก็ยังอ่านง่าย มีความสวยงาม มีรูปแบบเชิงศิลปะ และแสดงความตั้งใจของผู้เขียนพอสมควรอีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นอดีตที่เคยมีการฝึกคัดลายมืออย่างเป็นระบบในวัยเด็กตรงข้ามกับลายมือของคนไทยในปัจจุบันซึ่งขาดลักษณะดังกล่าวโดยสิ้นเชิง

ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาเรื่องลายมือของคนไทยไม่ใช่เรื่องเล็กที่เราจะมองข้ามโดยคิดว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญเป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้หรือเป็นเรื่องที่ควรปล่อยเลยตามเลย

ลายมือเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ที่รู้หนังสือหรืออ่านออกเขียนได้ คนชาติที่มีภาษาของตนเองบางชาติก็ไม่มีตัวอักษรหรือตัวหนังสือของตนเองใช้ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีชาติไทยที่มีตัวอักษรของตนเอง ซึ่งเป็นลายสือไทยที่พ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ ๗๒๐ ปีมาแล้ว นอกนั้นก็มียุโรปและอเมริกาที่มีตัวอักษรของตนเองใช้ชาติอื่น ๆ นำตัวอักษรที่เป็นของชาติอื่นเข้ามาใช้ เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนามใช้ตัวอักษรโรมัน เขียนคำในภาษาของเขา ส่วนพม่าก็รับตัวอักษรของมอญมาใช้เป็นของตน

ดังนั้นการที่เราใช้ตัวอักษรที่ชาติเราประดิษฐ์ขึ้นใช้เองเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างมาก

อักษรไทยไม่ใช่เป็นเพียงสื่อสำหรับการเขียนเพื่อสื่อความเท่านั้น แต่ยังเป็นเหมือนสิ่งประดิษฐ์ทางศิลปะที่ล้ำค่าเมื่อเราเขียนภาษาไทยเราควรทำให้ตัวอักษรที่เราเขียนมีความสวยงามมากที่สุด แทนที่จะเขียนตัวดัดเพื่อให้พอสื่อความได้เท่านั้น

ชื่อ _____	นามสกุล _____	ชั้น _____	เลขที่ _____

ใบงาน เรื่อง อ่านจับใจความสำคัญ

คำสั่ง: ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ลายมือไทย แล้วนำใจความสำคัญมาเขียนในช่องว่างให้ถูกต้อง
ใจความสำคัญจากย่อหน้าที่ ๑

.....

.....

.....

ใจความสำคัญจากย่อหน้าที่ ๒

.....

.....

.....

ใจความสำคัญจากย่อหน้าที่ ๓

.....

.....

.....

ใจความสำคัญจากย่อหน้าที่ ๔

.....

.....

.....

ใจความสำคัญจากย่อหน้าที่ ๕

.....

.....

.....

ใจความสำคัญจากย่อหน้าที่ ๖

.....

.....

.....

ลายมือไทย (เลลย)

ได้ยินหลายคนบ่นว่าเด็กไทยในปัจจุบันเขียนหนังสือด้วยลายมือที่อ่านไม่ออกลายมือไม่สวย ลายมืออ่านยาก ลายมือไม่เป็นภาษาไทย ฯลฯ ผู้เขียนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อสังเกตนี้เพราะเพิ่งเสร็จสิ้นจากการตรวจสอบไปเมื่อสัปดาห์ที่แล้วและพบว่าสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่ครูผู้ตรวจข้อสอบคือการทำต้องเพ่งสายตาอ่านลายมือของลูกศิษย์ที่มีรูปแบบหลากหลายมาก และส่วนใหญ่อ่านยากเหลือเกินเพราะบางคนเขียนตัวอักษรที่ไม่มีทั้งหัวและหาง บางคนเขียนตัวอักษรที่พอมสูงและเบียดกันแน่นจนแทบเดาไม่ออกว่าคำที่เขียนคืออะไร แต่ไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตามผู้เขียนเห็นว่าลายมือที่ไม่สวยและไม่น่าอ่าน

ปัญหาเรื่องลายมืองดงามนี้ ความจริงก็ได้ยินกันอยู่บ่อยๆ และได้ยินมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้วแต่ยังไม่มีใครให้ความสนใจใส่ใจอย่างจริงจังในระดับชาติ หรือยังไม่มีใครที่อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญๆ หรือเกี่ยวข้องลุกขึ้นมาหาทางแก้ไขปรับปรุงปัญหาเรื่องลายมือไทยดังกล่าวนี้เลย

ผู้เขียนสังเกตว่าคนชาติอื่น เช่น คนอเมริกัน คนญี่ปุ่น คนจีนที่ผู้เขียนรู้จักและเคยเห็นลายมือของเขา ไม่มีปัญหาเรื่องลายมือเหมือนคนไทยในปัจจุบัน ถึงบางคนจะเขียนหนังสือหวัดแต่ลายมือของพวกเขาก็ยังอ่านง่าย มีความสวยงาม มีรูปแบบเชิงศิลปะ และแสดงความตั้งใจของผู้เขียนพอสมควรอีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นอดีตที่เคยมีการฝึกคัดลายมืออย่างเป็นระบบในวัยเด็กตรงข้ามกับลายมือของคนไทยในปัจจุบันซึ่งขาดลักษณะดังกล่าวโดยสิ้นเชิง

ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาเรื่องลายมือของคนไทยไม่ใช่เรื่องเล็กที่เราจะมองข้ามโดยคิดว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญเป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้หรือเป็นเรื่องที่ควรปล่อยเลยตามเลย

ลายมือเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ที่รู้หนังสือหรืออ่านออกเขียนได้ คนชาติที่มีภาษาของตนเองบางชาติก็ไม่มีตัวอักษรหรือตัวหนังสือของตนเองใช้ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีชาติไทยที่มีตัวอักษรของตนเองซึ่งเป็นลายสือไทยที่พ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ ๗๒๐ ปีมาแล้วนอกนั้นก็ยังมีชาตลาวและเขมรเท่านั้นที่มีตัวอักษรของตนเองใช้ชาติอื่น ๆ นำตัวอักษรที่เป็นของชาติอื่นเข้ามาใช้ เช่น มาเลเซีย

ฟิลิปปินส์ เวียดนามใช้ตัวอักษรโรมัน เขียนคำในภาษาของเขา สวนพม่าก็รับตัวอักษรของมอญมาใช้เป็นของตนเอง ดังนั้นการที่เรามีตัวอักษรที่ชาติเราประดิษฐ์ขึ้นใช้เองเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างมาก

อักษรไทยไม่ใช่เป็นเพียงสื่อสำหรับการเขียนเพื่อสื่อความเท่านั้น แต่ยังเป็นเหมือนสิ่งประดิษฐ์ทางศิลปะที่ล้ำค่าเมื่อเราเขียนภาษาไทยเราควรทำให้ตัวอักษรที่เราเขียนมีความสวยงามมากที่สุด

แทนที่จะเขียนตัวดเพื่อให้พอสื่อความได้เท่านั้น

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การเขียนเพื่อการสื่อสาร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 การเขียนย่อความ

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 3 ชั่วโมง

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 2/1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 2.1 ม2/4 เขียนย่อความ

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 2.1 ม2/8 มีมารยาทในการเขียน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความ คือ การเขียนสรุป การจับใจความสำคัญ จับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ได้อ่าน ได้ฟัง หรือได้ดูมาอย่างย่อ ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้ได้ความครบถ้วน สั้น กระชับ ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง โดยต้องเขียนตามรูปแบบของการเขียน การย่อความมีประโยชน์ช่วยให้การอ่าน การจดบันทึกได้ดีขึ้นและช่วยให้การอ่านข้อสอบดีขึ้น ซึ่งการเขียนย่อความมีหลักการเขียนที่สำคัญ ได้แก่ เขียนค่านำตามประเภทของเรื่อง ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นร้อยกรองต้องถอดคำประพันธ์เป็นร้อยแก้วก่อนจึงย่อ สังเกตใจความสำคัญแล้วแยกออกเป็นตอน ๆ สรรพนามบุรุษที่ 1, 2 ต้องเปลี่ยนเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 หรือเอ่ยชื่อและถ้าคำเดิมเป็นคำราชาศัพท์ให้คงไว้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายหลักการเขียนย่อความได้
- สามารถบอกมารยาทในการอ่านได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนย่อความจากหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์ได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☒ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 ความหมายของย่อความ

7.2 หลักการเขียนย่อความ

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด

-หากนักเรียนไปดูภาพยนตร์จบแล้ว จะกลับมาเล่าให้เพื่อนฟังนักเรียนจะมีวิธีการเล่าอย่างไรให้เพื่อน

สามารถเข้าใจภาพยนตร์ที่นักเรียนได้ไปรับชม (แนวคำตอบ: เล่าประเด็นสำคัญ เหตุการณ์สำคัญว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร เป็นต้น)

- หากนักเรียนต้องอ่านหนังสือที่มีความยาวมาก นักเรียนจะอย่างไร (แนวคำตอบ: เขียนย่อความสรุปสั้น ๆ เป็นต้น)

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับมารยาทในการอ่านว่ามีอะไรบ้าง โดยให้นักเรียน เป็นผู้พูดเสนอ ครูคอยอธิบายเพิ่มเติมและขยายความจากสิ่งที่นักเรียนได้ตอบ

ขั้นสอน

8.3 ครูใช้สื่อ PowerPoint ในการบรรยายเนื้อหาของบริษัทเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ความหมาย ของย่อความ หลักการเขียนย่อความ ตัวอย่างการเขียนย่อความ ดังนี้

ตัวอย่าง PowerPoint ประกอบการบรรยายและอธิบาย

ขั้นสรุป

8.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความหมายของย่อความ หลักการเขียนย่อความ ตัวอย่างการเขียนย่อความ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับข้อสงสัยในเรื่องความหมายของย่อความ หลักการเขียนย่อความ ตัวอย่างการเขียนย่อความ เพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาการเรียนในคาบเรียนนี้

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เรื่อง ความหมายของย่อความ หลักการเขียนย่อความ ตัวอย่างการเขียนย่อความ โดยครูจะคอยเพิ่มเติมเนื้อหาให้นักเรียนในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องความหมายของย่อความ หลักการเขียนย่อความ ตัวอย่างการย่อความ

ขั้นสอน

8.2 แจกเรื่องสั้น ชินเดอเรลล่าในเมืองหุ่นยนต์, ในโลกที่ทุกคนอยากเป็นคนดี ให้กับนักเรียนพร้อมทั้งให้เวลานักเรียนในการเขียนย่อความเรื่องสั้นที่ครูแจกลงในสมุด

8.3 ครูเดินดูนักเรียนแต่ละคนเพื่อสอบถามความคืบหน้า และให้คำอธิบายเมื่อมีนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยในเรื่องของการเขียนย่อความ จากนั้นครูสุ่มนักเรียน 3-4 คน ออกมานำเสนองานเขียนย่อความของตนเอง โดยจะมีครูคอยอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมจากสิ่งที่นักเรียนย่อความและนำเสนอหน้าห้องเรียน

8.4 นักเรียนทำกิจกรรม “คิดให้ได้ ใจความสำคัญคืออะไร” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนกลุ่มละ 4 คน (ครูทำการแบ่งกลุ่มเองเนื่องจากลดปัญหาความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นหากนักเรียนแบ่งกลุ่มเองจะเกิดความล่าช้าในการทำกิจกรรม) จากนั้นครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 1 กระดาษ พร้อมทั้งขึ้นเนื้อเรื่องขนาดสั้นให้นักเรียนอ่านจากนั้นให้นักเรียนหาใจความสำคัญ เมื่อกลุ่มใดหาใจความสำคัญเจอให้เขียนคำตอบลงบนกระดาษที่ครูแจกให้ พร้อมกับยกมือขึ้น โดยกลุ่มที่ตอบถูกกลุ่มแรกจะได้แต้ม 1 แต้ม

ขั้นสรุป

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการเขียนย่อความ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับข้อสงสัยในเรื่องการเขียนย่อความ เพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาการเรียนในคาบเรียนนี้

ชั่วโมงที่ 3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูสุมนักเรียนออกมาสรุปหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องการเขียนย่อความที่นักเรียนได้เรียน โดยครูจะทำการสุมนักเรียนจำนวน 2-3 คน โดยการใช้กล่องมิตรรักนักสุ่มในการสุ่มเลขที่นักเรียนเพื่อความยุติธรรม

ขั้นสอน

8.2 ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เรื่อง ความหมายของย่อความ หลักการเขียนย่อความ ตัวอย่างการเขียนย่อความ โดยครูจะคอยเพิ่มเติมเนื้อหาให้นักเรียนในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องความหมายของย่อความ หลักการเขียนย่อความ และตัวอย่างการย่อความ

8.3 นักเรียนทำกิจกรรม “ย่อความ ตามใจฉัน” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน จากนั้นครูแจกข่าวในพระราชสำนัก ข่าวบันเทิง บทความ นิทาน ให้กับนักเรียนแต่ละกลุ่ม จากนั้นครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น เพื่อให้ให้นักเรียนได้ช่วยกันเขียนย่อความจาก ข่าวในพระราชสำนักข่าวบันเทิง บทความ นิทาน ที่นักเรียนได้ กลุ่มไหนทำเสร็จก่อนกลุ่มนั้นจะชนะและได้คะแนน

8.4 นักเรียนกลุ่มที่ชนะจากการทำกิจกรรม “ย่อความตามใจฉัน” ออกมานำเสนอให้เพื่อน ๆ ฟังที่หน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการเขียนย่อความ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับข้อสงสัยในเรื่องการเขียนย่อความ เพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาการเรียนในคาบเรียนนี้

8.6 ครูชี้แจงชิ้นงานเก็บคะแนน ๑๐ คะแนน เรื่องการเขียนย่อความ คำชี้แจงมีดังนี้ ให้นักเรียนเลือกเรื่องสั้น ข่าว บทความ บทร้อยกรอง หรือประกาศ ให้นักเรียนเลือกมา ๑ อย่าง โดยบทความ ข่าว เรื่องสั้น หรือประกาศ ที่นักเรียนเลือกมานั้นต้องมีความยาวไม่ต่ำกว่า ๑๕ บรรทัด พร้อมกับแนบบทความ ข่าว เรื่องสั้น หรือประกาศฉบับเต็มมาด้วย และนักเรียนต้องเขียนย่อความให้ถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนย่อความจึงได้คะแนน จากนั้นครูแจ้งกำหนดการส่งชิ้นงาน พร้อมทั้งสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับข้อสงสัยในชิ้นงานที่ครูสั่งให้ทำ

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานการเขียนย่อความ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานการเขียนย่อความ	ใบงานการเขียนย่อความ	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และ ตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำ กิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การสร้างคำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 เรื่อง คำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 13 ชั่วโมง

เวลา 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 4.1 ม2/5 รวบรวมและอธิบายความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ภาษาไทย มีคำใช้มากมายทั้งคำไทยแท้ และคำที่มาจากภาษาอื่น การนำคำจากภาษาอื่นมาใช้ โดยเฉพาะจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร จีน และอังกฤษ เกิดจากการติดต่อทั้งทางการค้า การทูต การถ่ายทอดศิลปะ วิทยาการ การเผยแผ่ศาสนา การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมการรับคำภาษาต่างประเทศมาใช้นั้น ไทยเรามีวิธีออกเสียงให้เป็นแบบไทย ไม่ว่าจะเป็น บาลี สันสกฤต เขมร พม่า ลาว จีน ชาว มลายู อังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส หรือ อาหรับ การยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยทำให้ภาษามีความเจริญงอกงามและมีคำใช้มากขึ้น ลักษณะเช่นนี้เป็นเรื่องธรรมดาของทุกภาษาในโลก

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเขมร และภาษาชาว-มลายูได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเขมร และภาษาชาว-มลายูได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

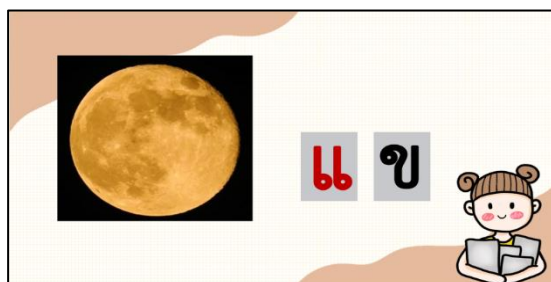
7.1 ลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเขมร และภาษาชวา-มลายู

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “ถอดรหัสคำ” โดยครูจะยังไม่เฉลยว่าคำที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมถอดรหัสคำเป็นคำยืมภาษาเขมร จากนั้นครูสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับคำที่ครูนำมาให้นักเรียนทำกิจกรรม “ถอดรหัสคำ” คำว่ามีลักษณะอย่างไรบ้างในสายตาของนักเรียน จากนั้นครูจึงทำการเฉลยว่าเป็นคำยืมภาษาเขมร

ตัวอย่างรูปภาพและคำถามที่ครูให้นักเรียนได้ดูและอ่าน

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของคำยืมภาษาเขมร โดยครูใช้สื่อ PowerPoint ในการนำเสนอเนื้อหา ดังนี้

ตัวอย่าง PowerPoint ประกอบการบรรยายและอธิบาย

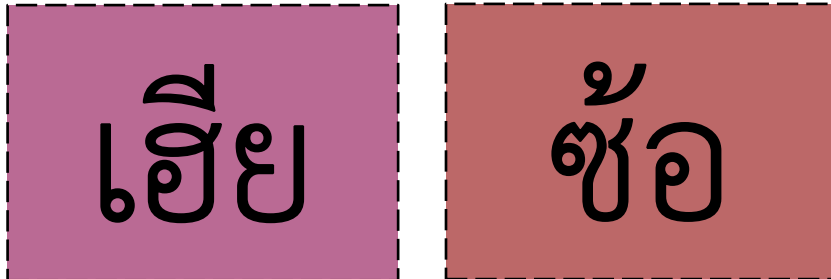
ขั้นสรุป

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำยืมภาษาเขมร จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูขึ้นบัตรคำให้นักเรียนดูพร้อมกับให้นักเรียนทายว่า จากบัตรคำที่ครูให้นักเรียนดูน่าจะเป็นคำยืมที่มาจากภาษาใด

ตัวอย่างบัตรคำที่ครูให้นักเรียนดู

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของคำยืมภาษาจีน โดยครูใช้สื่อ PowerPoint ในการนำเสนอเนื้อหา ดังนี้

ตัวอย่าง PowerPoint ประกอบการบรรยายและอธิบาย

ขั้นสรุป

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำยืมภาษาจีน จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

ชั่วโมงที่ 3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูให้นักเรียนลองยกตัวอย่างคำภาษาอังกฤษที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวันเช่น โอเค เลิฟ ๆ ๕ คำ จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนในคาบเรียนนี้

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนเล่นเกมทายคำที่ครูเตรียมมา ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของ คำยืมภาษาอังกฤษ จากนั้นครูจะขึ้นรูปภาพคำยืมที่เป็นคำทับศัพท์และคำยืมที่เป็นศัพท์บัญญัติให้นักเรียนลองช่วยกันคิดหาว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร จากนั้นครูใช้สื่อ PowerPoint (ในส่วนของเนื้อหา) นำเสนอบทเรียนให้กับนักเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

The presentation consists of four panels, each featuring a cartoon girl character in a red hat and yellow dress.

- Panel 1 (Top Left):** Title: เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง ประเภทสี (It is a kind of musical instrument, stringed). Content: ขึ้นต้นสระ - ลงท้าย น (Starts with vowel, ends with n). มีคำว่า โอ อยู่ตรงกลาง (The word 'Oh' is in the middle). Word: ไวโอลิน (Violin).
- Panel 2 (Top Right):** Title: เป็นรถรับส่งผู้โดยสาร (It is a passenger vehicle). Content: ขึ้นต้นด้วยสระ - (Starts with vowel). ลงท้ายด้วยคำว่า ซี (Ends with the word 'see'). Word: แท็กซี่ (Taxi).
- Panel 3 (Bottom Left):** Title: การยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย (Borrowing English words into Thai). Content: cartoon การ์ตูน (cartoon cartoon), Airport สนามบิน (Airport airport). Includes an image of an airport.
- Panel 4 (Bottom Right):** Title: ศัพท์บัญญัติ (Borrowed words). Content: คำภาษาอังกฤษ (English words): airport, science, telephone, reform. บัญญัติศัพท์ (Borrowed words): สนามบิน, วิทยาศาสตร์, โทรศัพท์, ปฏิรูป. Includes a diagram showing 'ศัพท์บัญญัติ' (Borrowed words) leading to 'บัญญัติศัพท์ใหม่ในภาษาไทย โดยราชบัณฑิตยสถาน' (New borrowed words in Thai by the Royal Academy).

ตัวอย่าง PowerPoint ประกอบการบรรยายและอธิบาย

ขั้นสรุป

8.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำยืมภาษาอังกฤษ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

ชั่วโมงที่ 4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ก่อนที่ครูจะสอบถามนักเรียนว่าเคยรู้จักภาษาชวา-มลายูหรือไม่ อย่างไร

ขั้นสอน

8.2 ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3-4 คน จากนั้นครูชี้แจงให้นักเรียนทำสมุดเล่มเล็กคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย จำนวน 5-8 หน้า โดยจะต้องที่ลักษณะของคำยืมภาษาต่างประเทศ ตัวอย่างคำยืมภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย และครูแจ้งกำหนดการส่งงานสมุดเล่มเล็กอย่างชัดเจน

ขั้นสรุป

8.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การสร้างคำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 เรื่อง สาเหตุของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 13 ชั่วโมง

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 4.1 ม2/5 รวบรวมและอธิบายความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

คำที่มีอยู่ในภาษาไทยมีทั้งคำที่เป็นคำไทยแท้และเป็นคำยืม ซึ่งคำที่นำมาจากต่างประเทศ ซึ่งคนไทยนำมาใช้ในภาษาไทยเพื่อประโยชน์ต่อการสื่อสาร การถ่ายทอดวัฒนธรรมและการศึกษาหาความรู้ โดยการจำแนกคำไทย รวมถึงคำยืมภาษาต่างประเทศ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่อง อิทธิพลของภาษาต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย และยังเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมให้เข้าถึงอรรถรสได้ลึกซึ้ง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกที่มาของคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนที่มาของคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยได้ถูกต้อง

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 สาเหตุของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

7.2 คำไทยแท้

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

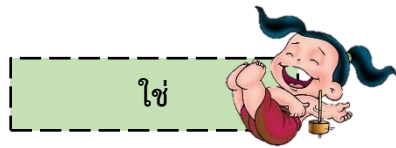
ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

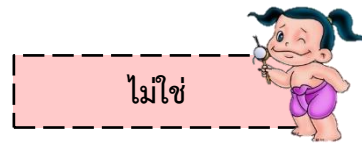
8.1 ครูอธิบายกติกาในการทำกิจกรรม “ช่วยจัดกลุ่มให้ฉันที” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูให้นักเรียนดูบัตรคำที่ครูนำมา พร้อมทั้งให้นักเรียนสังเกตการจัดกลุ่มของบัตรคำ ที่ครูจัดโดยมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มถูกต้อง (คำไทยแท้) และไม่ถูกต้อง (คำภาษาต่างประเทศ) หลังจากนั้นให้นักเรียนเริ่มจัดกลุ่มบัตรคำเอง โดยครูจะหยิบบัตรคำขึ้นมา พร้อมทั้งให้นักเรียนบอกว่าบัตรคำนี้ควรอยู่ในกลุ่มไหน หลังจากที่ได้สังเกตครูจัดกลุ่มบัตรคำให้ดูไปก่อนหน้านี้

8.2 ครูสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับหลักการจัดกลุ่มของบัตรคำที่นักเรียนได้จัดกลุ่มว่านักเรียนแบ่งแยกจากหลักการใดในการจัดกลุ่มบัตรคำ

8.3 ครูเชื่อมเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนในคาบเรียนนี้ คือเรื่อง สาเหตุของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

พ่อ	กู
นั่ง	มิด
แม่	เสื่อ
สอง	ดี
จาม	จอบ
แดง	เขย
เรา	เสื่อ

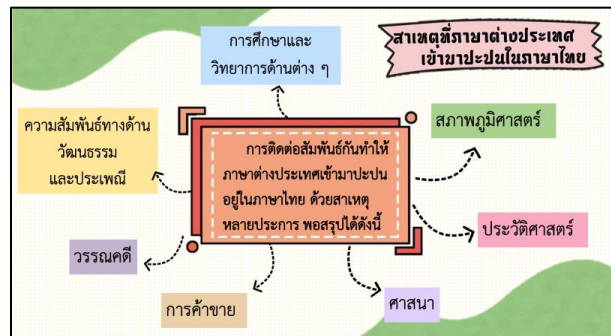

ศิลป์	องค์
กรัม	มัจฉา
ปักฉิน	กัญญา
รักษา	ทฤษฎี
กรีธา	กงศุล
เกม	ไกด์
ฟรี	ชิป

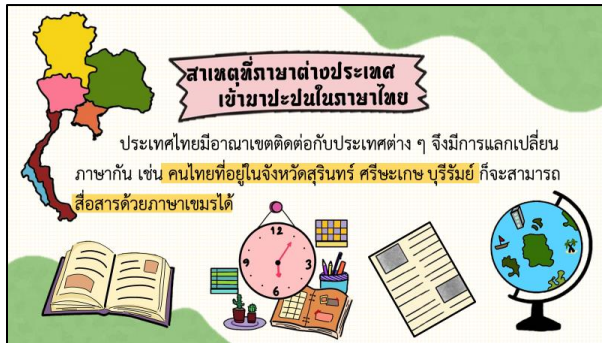
ตัวอย่างบัตรคำที่ให้นักเรียนทำกิจกรรม“ช่วยจัดกลุ่มให้ฉันที”

ชั้นสอน

8.4 ครูใช้สื่อ PowerPoint บรรยายเนื้อหาของบทเรียน เรื่องที่มาของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ดังนี้

ตัวอย่าง PowerPoint ประกอบการบรรยายและอธิบาย

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันเขียนสรุปที่มาของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทยลงในสมุดพร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม โดยครูใช้เวลา 5 นาที ก่อนที่ครูจะสุ่มให้นักเรียนออกมานำเสนอ

8.6 นักเรียนนำเสนองานสรุปที่มาของคำยืมภาษาต่างประเทศ จากนั้นครูและเพื่อน ๆ ที่ฟังร่วมกันเสริมและเพิ่มเติมความรู้

ขั้นสรุป

8.7 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายความรู้เกี่ยวกับที่มาของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

-นักเรียนคิดว่าการค้ามีอิทธิพลทำให้ภาษาอื่นเข้ามาปะปนกับภาษาไทยหรือไม่ อย่างไร

-นักเรียนคิดว่าประเพณีและวัฒนธรรมมีอิทธิพลทำให้ภาษาอื่นเข้ามาปะปนกับภาษาไทยหรือไม่

8.8 ครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนหรือไม่ ถ้าไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูถามคำถามนักเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นผู้เรียนให้ตื่นตัวในการเรียนรายชั่วโมงนี้

คำถาม

คำในภาษาไทยที่มีการยืมมาจากภาษาอื่นมีสาเหตุมาจากเหตุใด

แนวคำตอบ

มาจาก ความสัมพันธ์กันทางเชื้อชาติและถิ่นที่อยู่อาศัย

ตามสภาพภูมิศาสตร์, ศาสนา, การค้า,

วัฒนธรรมประเพณี

ชั้นสอน

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับลักษณะของคำไทยแท้ และตัวอย่างคำไทยแท้ โดยครูจะคอยตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวอยู่เสมอ

8.3 นักเรียนแบ่งกลุ่มละ 3-5 คน จากนั้นครูแจกบัตรคำให้กับนักเรียนกลุ่มละ 10 ใบ และครูให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันระดมความคิดว่าคำในบัตรคำที่นักเรียนได้นั้นเป็นคำไทยแท้หรือไม่ ถ้าเป็นคำไทยแท้เป็นเพราะอะไร โดยให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ก่อนที่จะมานำเสนอหน้าชั้นเรียน กลุ่มวิเคราะห์ถูกต้องทุกคำจะได้รางวัลจากครู

ขั้นสรุป

8.4 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำไทยแท้ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

ชั่วโมงที่ 3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนลักษณะของคำไทยแท้ ที่ได้เรียนไปในครั้งก่อน

ชั้นสอน

8.2 ให้นักเรียนดูรูปภาพ จากนั้นให้นักเรียนนำสมุดขึ้นมาเขียนคำตอบจากรูปภาพที่ครูขึ้นให้นักเรียนดู

ดังนี้

๑. ✓ ภาษาไทยแท้เป็นภาษาในตระกูลคำโดด มักเป็นพยางค์เดียว

๒. ✓ สาเหตุที่ทำให้คำไทยแท้มีหลายพยางค์ คือ เกิดจากการร่อนเสียงเกิดจากการเดิมเสียง และเกิดจากการแทรกเสียง

๓. ✗ "ลูกกะตา" เป็นคำไทยแท้ที่เกิดจากการเดิมเสียง

↓

การแทรกเสียง

๔. ✓ คำว่า "นกระจิบ" เป็นคำไทยแท้มีหลายพยางค์ ที่เกิดจากสาเหตุเดียวกับคำว่า "ฝักกระเจ็ด"

๕. ✓ "ตะวัน" เป็นคำไทยแท้หลายพยางค์ที่เกิดจากการร่อนเสียง

ตัวอย่างคำถามที่ครูให้นักเรียนหาคำตอบ

8.3 นักเรียนแบ่งกลุ่มละ 4-5 คน จากนั้นครูแจกกระดาษเอสี่ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น และให้นักเรียนทำผังกราฟิกเรื่อง ลักษณะของคำไทยแท้ พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม จากนั้นนักเรียนนำเสนอผังกราฟิกของกลุ่มตนเองให้กับเพื่อน ๆ ในห้องฟัง

ขั้นสรุป

8.4 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำไทยแท้ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน..... /..... /.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การสร้างคำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 เรื่อง คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 13 ชั่วโมง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 4.1 ม2/5 รวบรวมและอธิบายความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ภาษาต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยมากที่สุด คือ ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต คำยืมในภาษาไทยที่ยืมมาจากทั้งสองภาษานี้ เป็นคำที่มีใช้ในชีวิตประจำวันเป็นจำนวนมากทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ภาษาบาลีเข้ามาทางศาสนาพุทธ ส่วนภาษาสันสกฤตเข้ามาทางศาสนาพราหมณ์และวรรณคดีเรื่องมหาภารตะและรามายณะ ซึ่งทั้งสองภาษานี้เป็นภาษาตระกูลเดียวกัน มีวิวัฒนาการมาจากต้นกำเนิดเดียวกัน และมีลักษณะคล้ายคลึงกันอยู่หลายประการ คำที่ยืมมาจากภาษาบาลีและสันสกฤตนี้ มีทั้งที่ใช้รูปตรงกัน คือเขียนเหมือนกันและมีความหมายเหมือนกัน ใช้รูปเหมือนกันแต่มีความหมายเหมือนกัน และใช้รูปต่างกัน ความหมายต่างกัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกลักษณะของคำยืมภาษาบาลี-สันสกฤตได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- แยกคำยืมภาษาบาลีและคำยืมภาษาสันสกฤตออกจากกันได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูให้นักเรียนดูเนื้อเพลงหลักการจำภาษาบาลี-สันสกฤต ที่ครูขึ้นให้นักเรียนดู จากนั้นครูให้นักเรียนในห้องช่วยกันบอกหลักสังเกตคำภาษาบาลี-สันสกฤต จากเนื้อเพลงมาคนละ 1 หลักการสังเกต (ครูจะทำการสุ่มถาม)

เพลงหลักการจำภาษาสันสกฤต

คำร้อง: มนิตรา ชมป้อม
ทำนอง: สาวอีสานคอยรัก

น้องเป็นสาวขอนแก่นยังเคยได้เรียนคำภาษาสันสกฤต
ว่ามันมีสระ ไอ เอา อุ ฤ (ฤ ฤ) เช่น โพร ฤชี
มี สอเสื่อ น้ำ เด็ก ฤง เต่า เช่นคำว่า สตรี สถาน
มีสามสิบห้า ทั้งหมดตัวอักษร
โก ไซ ควาย ฆ่า ฐ
จาน ฉิ่ง ช้าง เณร หญิง
ภูษ ฐาน เฒ่า มนต์
เณร เต่า ฤง หนู
ธง ทหาร สิ่ง พาน
ภา ปลา ม้า ยักษ์ ลิง

เรือ แหวน อ่าง และรอจุฬา (อ) จงจำอีก มี เสือ ศาลา และคอกฤชี จงจำให้มันใจ
***มักจะเจออักษร ช้าง หญิง อาชญา และคำว่า ปราชัญ (จำว่า"ชายเหยียบหญิง"ก็ได้)
มักเป็นคำที่เป็นควบกล้ำ เช่น ปราณี ประโยค และปราณ
ตัวสะกดสองตัว ตัวหลังเป็นรอเรือ เกษตร บัตร และจักร
มักมีทอมณโฑ เช่น กริธา จูตา และมีกรวอทัน (รว)
เช่น สุวรรณ ยอยักษ์การันต์ (ย)
และก็มี ตย ทย นย ทย และกิ ณย (อัยยาคัย วิทยา สัตย์ นิทยา)

สระบาเลี ๘ ตัวนี้ มี อะ อา อุ อู และ อิ อี
 ท่องจำตามมีอีก ๒ เอ โอ สามสิบสามตัวอักษรง่ายตาย
 จงจำไว้ ให้ขึ้นใจ บาเลีนั้นมี ๕ วรรค
 และโปรดจงจำไว้ กะ จะ ฎะ ตะ ปะ
 ไก่ ไข่ คอควาย ฆ่า งู (วรรคที่ ๑ วรรค กะ)
 จาน ฉิ่ง ช้าง เมอ และอีกหนึ่ง หุ้ง (วรรคที่ ๒ วรรค จะ)
 ฎะ ฐาน ทอมณโท ผู้เฒ่า กับ ณอณเณร (วรรคที่ ๓ วรรค ฎะ)
 เต่า ลูก ทอทหาร ธรธง กับนอหนูเง (วรรคที่ ๔ วรรค ตะ)
 อีกลอปลา ผึ่ง พาน เภา มอม้าเง (วรรคที่ ๕ วรรค ปะ)
 ตัวฉันไม่เคยเรียนรู้มาก่อน
 มีเศษวรรค ยักษ์ เรือ ลิง แหวน หอ อ
 มีตัวสะกดตัวตามแน่นอน ๑ สะกด ๑ ๒ ตาม เช่น เมตตา
 สะกดแถวที่ ๓ ๓ และ ๔ ตาม
 สุดท้าย ๕ สะกด ทุกวรรคนั้นตามได้
 ที่สำคัญนั้นใช้พหุจุฬา ไม่ควบล้ำและใช้รี ใช้สอเสื่อ...เช่น
 ***สามัญ มัจฉา สงฆ์ ทุกข์ อัคคี
 ถาวร จุฬา ท่องจำให้ขึ้นใจ
 โอวาท อุบล นาฬิกา กิริยา ท่องจำไว้ทั้งหมดนั้นคำบาเลี

ตัวอย่างเนื้อเพลงคำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต

ชั้นสอน

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับลักษณะของคำภาษาบาลี-สันสกฤต วิธีการสังเกตคำภาษาบาลี-สันสกฤต และตัวอย่างคำภาษาบาลี-สันสกฤต โดยครูใช้สื่อ PowerPoint ในการจัดการเรียนการสอน

ตัวอย่าง PowerPoint ประกอบการบรรยายและอธิบาย

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันร้องเพลงหลักการจำคำยืมภาษาบาลี และเพลงหลักการจำคำยืมภาษาสันสกฤต เพื่อเป็นการทบทวนไปในตัว จากนั้นนักเรียนทำผังความคิดลักษณะคำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต ลงในสมุดของตนเอง

ขั้นสรุป

8.4 สุ่มเลขที่นักเรียนออกมาอธิบายหลักการสังเกตคำยืมภาษาบาลี-สันสกฤตให้กับเพื่อน ๆ ในห้องให้กับเพื่อน ๆ ฟังเพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจของนักเรียน

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายความรู้เกี่ยวกับลักษณะของคำภาษาบาลี-สันสกฤต โดยครูใช้คำถามดังนี้

- นักเรียนคิดว่าหลักการสังเกตคำยืมภาษาบาลี มีอะไรบ้าง
- นักเรียนคิดว่าถ้าคำยืมภาษาบาลีใช้คำว่า สามี และคำยืมภาษาสันสกฤตจะใช้คำว่าอะไร

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนทำกิจกรรม “สอยดาวคำยืมภาษาบาลีสันสกฤต” โดยมีกติกาคือ ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาสอยดาวหน้าห้องเรียน ครูเตรียมกระดาษสอยดาวไว้โดยในแต่ละใบสอยดาวจะเป็นคำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต เมื่อนักเรียนสอยดาวและได้คำมาแล้วครูจะให้นักเรียนทำไปหย่อนกล่องที่ครูเตรียมไว้ให้ เช่น นักเรียนคิดว่าคำที่นักเรียนได้นั้นเป็นคำยืมภาษาบาลี นักเรียนก็นำไปหย่อนในกล่องคำยืมภาษาบาลี

8.3 เมื่อนักเรียนหย่อนบัตรสอยดาวลงกล่องครบทุกคนแล้ว ครูจะทำการหยิบบัตรสอยดาวจากในกล่องทีละใบและให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าเพื่อนหย่อนลงกล่องถูกหรือผิด

8.4 ครูอธิบายคำชี้แจงในใบงานอย่างละเอียดให้นักเรียนฟังก่อนที่ครูจะแจกใบงานเรื่อง คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต ให้นักเรียนทำ

ขั้นสรุป

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานเรื่อง คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานเรื่อง คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต	ใบงานเรื่อง คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

ใบงาน
เรื่อง คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต

คำชี้แจง: ให้นักเรียนกากบาทหับคำที่เป็นคำยืมภาษาบาลี

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

กรรม

สังข์

สถาน

เมตตา

สุวรรณ

กีฬา

กรีธา

อาชญา

อุปถ

นาฬิกา

สัตย์

ใบงาน

เรื่อง คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต

คำชี้แจง: ให้นักเรียนกากบาทหับคำที่เป็นคำยืมภาษาบาลี

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

~~กรรม~~

~~สังข์~~

สถาน

~~เบตตา~~

สุวรรณ

~~กีฬา~~

กรีธา

อาชญา

~~อุปถ~~

~~นาฬิกา~~

สัตย์

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การสร้างคำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 เรื่อง คำสมาสและวิธีการสนธิ

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 13 ชั่วโมง

เวลา 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 4.1 ม2/1 สร้างคำในภาษาไทย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การสมาสเป็นลักษณะของการสร้างคำขึ้นใหม่ โดยดัดแปลงมาจากหลักไวยากรณ์บาลีและสันสกฤตเพื่อให้มีคำใช้มากขึ้นเช่นเดียวกับคำประสม โดยการสมาสมมี 2 ประเภท คือ การสมาสแบบไม่มีสนธิและการสมาสแบบมีสนธิ การสมาสแบบไม่มีสนธิมีหลักการสังเกต คือ ต้องเป็นคำที่มาจากภาษาบาลีหรือสันสกฤตเท่านั้น เมื่ออ่านออกเสียงจะออกเสียงเหมือนมีสระอะกลางคำ เช่น ชลประทาน มูลศึกษา ปฐมวัย และส่วนมากจะเกิดจากคำที่มีความหมายหลักหรือ “คำตั้ง” คำขยายอยู่หน้า การแปลจึงนิยมแปลจากหน้าไปหลัง ส่วนการสมาสแบบมีสนธิเป็นการเชื่อมเสียงหรือกลมกลืนเสียงสระ เสียงพยัญชนะระหว่างพยางค์ท้ายของคำหน้ากับพยางค์ต้นของคำหลังตามหลักไวยากรณ์ของบาลี สันสกฤต โดยคำสมาสแบบมีสนธิสามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ สระสนธิ คือการกลมกลืนเสียงระหว่างพยางค์ท้ายของคำหน้าที่สิ้นสุดลงด้วยเสียงสระกับคำที่ขึ้นต้นด้วยเสียงสระให้เป็นสระเดียวกัน พยัญชนะสนธิ คือ การกลมกลืนเสียงคำที่สิ้นสุดลงด้วยพยัญชนะกับคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ นิคหิตสนธิ คือ การกลมกลืนเสียงคำที่สิ้นสุดลงท้ายด้วยนิคหิต (°) กับคำที่ขึ้นต้นด้วยสระหรือพยัญชนะ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกลักษณะของคำสมาสและวิธีการสนธิได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนวิธีการสร้างคำสมาสและวิธีการสนธิได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 ลักษณะของคำสมาสและวิธีการสนธิ

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนอ่านข้อความที่ครูเปิดให้ดังต่อไปนี้

“มีข่าวกรรมกรคนหนึ่ง ไปแจ้งความว่าโดนไล่ออกจากงานอย่างไม่ยุติธรรม นายจ้างอ้างว่าได้
นั่งทางในดูแล้วเห็นลูกจ้างทุจริตต่อหน้าที่ จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้กรรมกรคนนั้น เครียดอย่างหนัก
จนสุขภาพย่ำแย่”

จากนั้นนักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

-จากข้อความดังกล่าวคำใดบ้างที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต (แนวคำตอบ : กรรมกร, ยุติธรรม, ทุจริต, เหตุการณ์, สุขภาพ)

-การสร้างคำในภาษาบาลีและสันสกฤต จะมีความคล้ายคลึงกับการสร้างคำในภาษาไทย คือ คำประสม แล้วนักเรียนคิดว่าการสร้างคำในภาษาบาลีและสันสกฤต มีชื่อเรียกว่าอะไร (แนวคำตอบ : การสร้างคำสมาส)

นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่อง การสร้างคำสมาส

ขั้นสอน

8.2 ครูใช้วิธีการสอนแบบอุปนัย โดยการยกตัวอย่างคำขึ้นมาให้นักเรียนได้เห็นถึงการสร้างคำสมาส ดังนี้ กาละ + เทชะ = กาลเทชะ, แพทย์ + ศาสตร์ = แพทยศาสตร์, พันธุ์ + กรรม = พันธุกรรม จากนั้นครูอธิบายหลักการสร้างคำสมาส (คำสมาสที่ไม่มีการสนธิ) เพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

8.3 นักเรียนทำกิจกรรม “จับคู่คำสมาส” โดยโยงเส้นจับคู่คำสมาสให้ถูกต้องในสื่อ Power point

8.4 นักเรียนตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนลงในสมุดจากนั้นนักเรียนและครูเฉลยร่วมกัน ดังนี้

1. ข้อใดเป็น “คำสมาส” ทุกคำ

- ก. วิศวกรรม, พลเรือน   ข. ยุทธวิธี, ทุนทรัพย์
ค. ราชวัง, ชีววิทยา   ง. อาชีวศึกษา, วัฒนธรรม

2. ข้อใดไม่ใช่คำสมาส

- ก. พระชนง   ข. พระบาท   ค. พระกรรม   ง. พระโอรส

3. “แพทยศาสตร์” เป็นการสร้างคำเหมือนข้อใด

- ก. สุโขทัย   ค. ราชธานี   ค. เกษตรธิการ   ง. ราชรถ

4. คำใดมีโครงสร้างเหมือนคำสมาสแต่ไม่ใช่คำสมาส

- ก. ราชดำรัส   ข. ตรุณวัย   ค. วาตภัย   ง. รัตติกาล

5. การสร้างคำสมาสมีลักษณะคล้ายกับข้อใด

- ก. คำมูลมากพยางค์   ข. คำซ้ำ   ค. คำซ้อน   ง. คำประสม

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนสรุปหลักการสร้างคำสมาสที่ไม่มีการสนธิ โดยครูสุ่มนักเรียนตอบ 3-4 คน

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูทบทวนความรู้เรื่อง คำสมาสที่ไม่มีสนธิ โดยครูกำหนดคำมาให้ นักเรียน ดังนี้

ฟิสิกส์ศึกษา	สารคดี	คุณค่า	พระโอรส	คุณธรรม	นาฏศิลป์
เอเชียศึกษา	ทันตแพทย์	เถรสมาคม	ราชวัง	คริสตจักร	ธรณีวิทยา

จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าคำใดเป็นคำสมาส (แนวคำตอบ : สารคดี พระโอรส คุณธรรม นาฏศิลป์ ทันตแพทย์ เถรสมาคม ธรณีวิทยา)

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด

-คำสมาสแบบไม่มีสนธิกับคำสมาสแบบมีสนธิแตกต่างกันอย่างไร (แนวคำตอบ : คำสมาสแบบมีสนธิจะมีการเปลี่ยนแปลง “เสียงสุดท้ายของคำหน้า เชื่อมเข้ากับ คำแรกของคำหลัง”) จากนั้นครูเชื่อมเข้าสู่บทเรียนเรื่อง คำสมาสแบบมีสนธิ

8.3 ครูใช้วิธีการสอนแบบอุปนัย โดยการยกตัวอย่างคำขึ้นมาให้นักเรียนได้เห็นถึงการสนธิคำ ดังนี้

ภย + อันตราย = ภยันตราย

ไพรี + อินทร์ = ไพรินทร์

ครู + อุปกรณ์ = ครูปกรณ์

จากนั้นครูอธิบายหลักการสนธิคำ ประเภทที่ 1 คือ สระสนธิ เพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

8.4 นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่อง สระสนธิ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ดังนี้

๑. ธนู + อาคม	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๒. สินธุ + อาณนท	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๓. สามัคคี + อาจารย์	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๔. อัคคี + โภกาส	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๕. มติ + อธิบาย	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๖. สติ + อารมณ	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๗. กิติ + อากร	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๘. จักขุ + อาพาธ	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๙. อธิ + อาศัย	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๑๐. สุข + ออกาโต	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนสรุปหลักการสรรสนธิ โดยครูสุ่มนักเรียนตอบ 3-5 คน

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนร่วมกันดูคำที่ครูเปิดให้ได้แก่ “นิรภัย มโนกรรม สัญญา สังโยค” จากนั้นนักเรียนร่วมกันตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการสร้างคำดังกล่าวเพื่อยोगเข้าสู่บทเรียน เรื่อง พยัญชนะ และนฤคหิตสนธิ

ขั้นสอน

8.2 ครูอธิบายหลักการสร้างคำสร้างพยัญชนะสนธิ และนฤคหิตสนธิ จากนั้นให้นักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

1. พยัญชนะสนธิ คืออะไร มีการสนธิกี่วิธี (แนวคำตอบ : การนำพยัญชนะตัวท้ายของคำหน้าเชื่อมเสียงกับพยัญชนะตัวแรกของคำหลัง แบ่งเป็น 2 วิธี คือ แบบโลโป และแบบอาเทโส)

2. นฤคหิตสนธิ มีหลักการสำคัญในการสังเกตอย่างไร (แนวคำตอบ : นำคำที่ลงท้ายด้วย นฤคหิต สนธิกับคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะวรรคจะต้องเปลี่ยนนฤคหิตเป็นพยัญชนะตัวที่ 5 ของวรรค ซึ่งได้แก่ ง ญ ณ น ม)

8.3 นักเรียนยกตัวอย่างคำสมาสที่มีสนธิ โดยครูสุ่มนักเรียนยกตัวอย่าง 3-4 คน

8.4 นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่อง พยัญชนะ และนฤคหิตสนธิ โดยครูเป็นผู้แนะนำ ดังนี้

๑. ส + อาคม	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๒. ส + วร	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๓. ส + ผส	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๔. ส + คม	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๕. ส + สย	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๖. ส + สวรรค	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๗. ส + อุทย	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๘. ส + มน	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๙. ส + นิษฐาน	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนสรุปหลักการสรรสนธิ โดยครูสุ่มนักเรียนตอบ 5 คน

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับคำสมาสและวิธีการสนธิ

ขั้นสอน

8.2 ครูอธิบายคำชี้แจงในใบงานที่จะให้นักเรียนทำอย่างละเอียดก่อนจะแจกใบงานให้กับนักเรียนทำ

8.3 นักเรียนออกมานำเสนอใบงาน (ครูอาจสุ่มตัวแทนออกมาหรือถามความสนใจของนักเรียนก่อน แล้วแต่สถานการณ์ภายในคาบเรียนนั้น ๆ)

ขั้นสรุป

8.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำสมาสและวิธีการสนธิ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

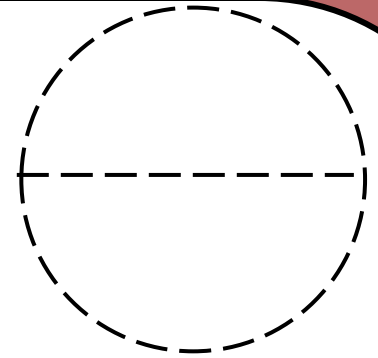
9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานคำสมาสและวิธีการสนธิ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานคำสมาสและวิธีการสนธิ	ใบงานคำสมาสและวิธีการสนธิ	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การ ทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

ใบงานเรื่องคำสมาส

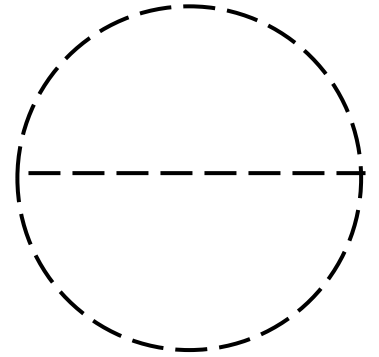
คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำแผนภาพความคิดเรื่องคำสมาส พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ใบงานเรื่องวิธีการสนธิ

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำแผนภาพความคิดเรื่องวิธีการสนธิ พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การสร้างคำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 เรื่อง คำสมาสและวิธีการสนธิ

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 13 ชั่วโมง

เวลา 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 4.1 ม2/1 สร้างคำในภาษาไทย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การสมาสเป็นลักษณะของการสร้างคำขึ้นใหม่ โดยดัดแปลงมาจากหลักไวยากรณ์บาลีและสันสกฤตเพื่อให้มีคำใช้มากขึ้นเช่นเดียวกับคำประสม โดยการสมาสมมี 2 ประเภท คือ การสมาสแบบไม่มีสนธิและการสมาสแบบมีสนธิ การสมาสแบบไม่มีสนธิมีหลักการสังเกต คือ ต้องเป็นคำที่มาจากภาษาบาลีหรือสันสกฤตเท่านั้น เมื่ออ่านออกเสียงจะออกเสียงเหมือนมีสระอะกลางคำ เช่น ชลประทาน มูลศึกษา ปฐมวัย และส่วนมากจะเกิดจากคำที่มีความหมายหลักหรือ “คำตั้ง” คำขยายอยู่หน้า การแปลจึงนิยมแปลจากหน้าไปหลัง ส่วนการสมาสแบบมีสนธิเป็นการเชื่อมเสียงหรือกลมกลืนเสียงสระ เสียงพยัญชนะระหว่างพยางค์ท้ายของคำหน้ากับพยางค์ต้นของคำหลังตามหลักไวยากรณ์ของบาลี สันสกฤต โดยคำสมาสแบบมีสนธิสามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ สระสนธิ คือการกลมกลืนเสียงระหว่างพยางค์ท้ายของคำหน้าที่สิ้นสุดลงด้วยเสียงสระกับคำที่ขึ้นต้นด้วยเสียงสระให้เป็นสระเดียวกัน พยัญชนะสนธิ คือ การกลมกลืนเสียงคำที่สิ้นสุดลงด้วยพยัญชนะกับคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ นิคหิตสนธิ คือ การกลมกลืนเสียงคำที่สิ้นสุดลงท้ายด้วยนิคหิต (°) กับคำที่ขึ้นต้นด้วยสระหรือพยัญชนะ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกลักษณะของคำสมาสและวิธีการสนธิได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนวิธีการสร้างคำสมาสและวิธีการสนธิได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 ลักษณะของคำสมาสและวิธีการสนธิ

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนอ่านข้อความที่ครูเปิดให้ดังต่อไปนี้

“มีข่าวกรรมกรคนหนึ่ง ไปแจ้งความว่าโดนไล่ออกจากงานอย่างไม่ยุติธรรม นายจ้างอ้างว่าได้
นั่งทางในดูแล้วเห็นลูกจ้างทุจริตต่อหน้าที่ จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้กรรมกรคนนั้น เครียดอย่างหนัก
จนสุขภาพย่ำแย่”

จากนั้นนักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

-จากข้อความดังกล่าวคำใดบ้างที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต (แนวคำตอบ : กรรมกร, ยุติธรรม, ทุจริต, เหตุการณ์, สุขภาพ)

-การสร้างคำในภาษาบาลีและสันสกฤต จะมีความคล้ายคลึงกับการสร้างคำในภาษาไทย คือ คำประสม แล้วนักเรียนคิดว่าการสร้างคำในภาษาบาลีและสันสกฤต มีชื่อเรียกว่าอะไร (แนวคำตอบ : การสร้างคำสมาส)

นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำถามดังกล่าว จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่อง การสร้างคำสมาส

ขั้นสอน

8.2 ครูใช้วิธีการสอนแบบอุปนัย โดยการยกตัวอย่างคำขึ้นมาให้นักเรียนได้เห็นถึงการสร้างคำสมาส ดังนี้
กาละ + เทชะ = กาลเทชะ, แพทย์ + ศาสตร์ = แพทยศาสตร์, พันธุ์ + กรรม = พันธุกรรม จากนั้นครูอธิบายหลักการสร้างคำสมาส (คำสมาสที่ไม่มีการสนธิ) เพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

8.3 นักเรียนทำกิจกรรม “จับคู่คำสมาส” โดยโยงเส้นจับคู่คำสมาสให้ถูกต้องในสื่อ Power point

8.4 นักเรียนตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนลงในสมุดจากนั้นนักเรียนและครูเฉลยร่วมกัน ดังนี้

1. ข้อใดเป็น “คำสมาส” ทุกคำ

- ก. วิศวกรรม, พลเรือน   ข. ยุทธวิธี, ทุนทรัพย์
ค. ราชวัง, ชีววิทยา   ง. อาชีวศึกษา, วัฒนธรรม

2. ข้อใดไม่ใช่คำสมาส

- ก. พระชนง   ข. พระบาท   ค. พระกรรม   ง. พระโอรส

3. “แพทยศาสตร์” เป็นการสร้างคำเหมือนข้อใด

- ก. สุโขทัย   ค. ราชธานี   ค. เกษตราธิการ   ง. ราชรถ

4. คำใดมีโครงสร้างเหมือนคำสมาสแต่ไม่ใช่คำสมาส

- ก. ราชดำรัส   ข. ตรุณวัย   ค. วาตภัย   ง. รัตติกาล

5. การสร้างคำสมาสมีลักษณะคล้ายกับข้อใด

- ก. คำมูลมากพยางค์   ข. คำซ้ำ   ค. คำซ้อน   ง. คำประสม

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนสรุปหลักการสร้างคำสมาสที่ไม่สนธิ โดยครูสุ่มนักเรียนตอบ 3-4 คน

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูทบทวนความรู้เรื่อง คำสมาสที่ไม่มีสนธิ โดยครูกำหนดคำมาให้ นักเรียน ดังนี้

ฟิสิกส์ศึกษา	สารคดี	คุณค่า	พระโอรส	คุณธรรม	นาฏศิลป์
เอเชียศึกษา	ทันตแพทย์	เถรสมาคม	ราชวัง	คริสตจักร	ธรณีวิทยา

จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าคำใดเป็นคำสมาส (แนวคำตอบ : สารคดี พระโอรส คุณธรรม นาฏศิลป์
ทันตแพทย์ เถรสมาคม ธรณีวิทยา)

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด

-คำสมาสแบบไม่มีสนธิกับคำสมาสแบบมีสนธิแตกต่างกันอย่างไร (แนวคำตอบ : คำสมาสแบบมีสนธิจะมีการเปลี่ยนแปลง “เสียงสุดท้ายของคำหน้า เชื่อมเข้ากับ คำแรกของคำหลัง”) จากนั้นครูเชื่อมเข้าสู่บทเรียนเรื่อง คำสมาสแบบมีสนธิ

8.3 ครูใช้วิธีการสอนแบบอุปนัย โดยการยกตัวอย่างคำขึ้นมาให้นักเรียนได้เห็นถึงการสนธิคำ ดังนี้

ภย + อันตราย = ภยันตราย

ไพรี + อินทร์ = ไพรินทร์

ครุ + อุปกรณ์ = ครุภัณฑ์

จากนั้นครูอธิบายหลักการสนธิคำ ประเภทที่ 1 คือ สระสนธิ เพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง

8.4 นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่อง สระสนธิ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ดังนี้

๑. ธนู + อาคม	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๒. สินธุ + อาณนท์	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๓. สามัคคี + อาจารย์	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๔. อัคคี + โภกาส	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๕. มติ + อธิบาย	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๖. สติ + อารมณ	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๗. กิติ + อากร	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๘. จักขุ + อาพาธ	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๙. อธิ + อาศัย	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	
๑๐. สุข + ออกาโต	
เปลี่ยนสระ = ... + ... สนธิเป็น	

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนสรุปหลักการสรรสนธิ โดยครูสุ่มนักเรียนตอบ 3-5 คน

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนร่วมกันดูคำที่ครูเปิดให้ได้แก่ “นิรภัย มโนกรรม สัญญา สังโยค” จากนั้นนักเรียนร่วมกันตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการสร้างคำดังกล่าวเพื่อโยงเข้าสู่บทเรียน เรื่อง พยัญชนะ และนฤคหิตสนธิ

ขั้นสอน

8.2 ครูอธิบายหลักการสร้างคำสร้างพยัญชนะสนธิ และนฤคหิตสนธิ จากนั้นให้นักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

1. พยัญชนะสนธิ คืออะไร มีการสนธิกี่วิธี (แนวคำตอบ : การนำพยัญชนะตัวท้ายของคำหน้าเชื่อมเสียงกับพยัญชนะตัวแรกของคำหลัง แบ่งเป็น 2 วิธี คือ แบบโลโป และแบบอาเทโส)

2. นฤคหิตสนธิ มีหลักการสำคัญในการสังเกตอย่างไร (แนวคำตอบ : นำคำที่ลงท้ายด้วย นฤคหิต สนธิกับคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะวรรคจะต้องเปลี่ยนนฤคหิตเป็นพยัญชนะตัวที่ 5 ของวรรค ซึ่งได้แก่ ง ญ ณ น ม)

8.3 นักเรียนยกตัวอย่างคำสมาสที่มีสนธิ โดยครูสุ่มนักเรียนยกตัวอย่าง 3-4 คน

8.4 นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่อง พยัญชนะ และนฤคหิตสนธิ โดยครูเป็นผู้แนะนำ ดังนี้

๑. ส + อาคม	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๒. ส + วร	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๓. ส + ผส	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๔. ส + คม	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๕. ส + สย	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๖. ส + สวรรค	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๗. ส + อุทย	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๘. ส + มน	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		
๙. ส + นิษฐาน	สนธิกับสระ	สนธิกับพยัญชนะ	สนธิกับเศขวรรค
	เปลี่ยนนฤคหิตเป็น.....สนธิได้คำว่า.....		

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนสรุปหลักการกระแสนิ โดยครูสุ่มนักเรียนตอบ 5 คน

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับคำสมาสและวิธีการสนธิ

ขั้นสอน

8.2 ครูอธิบายคำชี้แจงในใบงานที่จะให้นักเรียนทำอย่างละเอียดก่อนจะแจกใบงานให้กับนักเรียนทำ

8.3 นักเรียนออกมานำเสนอใบงาน (ครูอาจสุ่มตัวแทนออกมาหรือถามความสนใจของนักเรียนก่อน แล้วแต่สถานการณ์ภายในคาบเรียนนั้น ๆ)

ขั้นสรุป

8.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องคำสมาสและวิธีการสนธิ จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

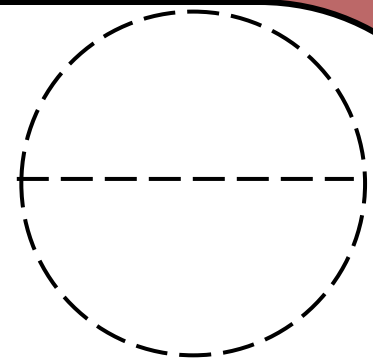
9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานคำสมาสและวิธีการสนธิ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานคำสมาสและวิธีการสนธิ	ใบงานคำสมาสและวิธีการสนธิ	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การ ทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

ใบงานเรื่องคำสมาส

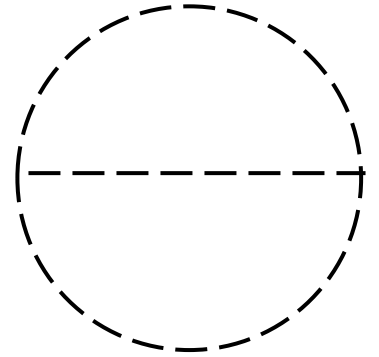
คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำแผนภาพความคิดเรื่องคำสมาส พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ใบงานเรื่องวิธีการสนธิ

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำแผนภาพความคิดเรื่องวิธีการสนธิ พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การพูดสรุปความรู้จากเรื่องที่ฟังและดู

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 การพูดสรุปความรู้จากเรื่องที่ฟังและดู

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 9 ชั่วโมง

เวลา 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึก ในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 3.1 ม2/1 พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 3.1 ม2/6 มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การพูดสรุปความจากการฟังและการดู หมายถึง การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่อย่างสั้นๆ ให้รู้ว่าเป็นเรื่องอะไร มีใครทำอะไร มีใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ประโยชน์ของการสรุปความจากการฟังและการดู ได้แก่

1.เพื่อนำไปใช้ เช่น เพื่อข้อมูลที่ได้อ่านเขียนเรียงความ เพื่อช่วยทบทวนความรู้ ความคิด และความจำ เพื่อนำใจความสำคัญไปใช้ในการติดต่อสื่อสาร ช่วยให้การฟังและการดูได้ผลดียิ่งขึ้น

2.เพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่ การรับสารเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด ไม่เน้นความสำคัญของเนื้อหาสาระ ไม่จำเป็นต้องมีสมาธิมากนักในการรับสาร

3.เพื่อความจรรโลงใจ ได้แก่ การรับสารที่ก่อให้เกิดสติปัญญาหรือช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ผู้รับสารต้องมีวิจารณญาณที่จะเชื่อหรือปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง

4.เพื่อประเมินผลและวิจารณ์ ได้แก่ การรับสารที่ต้องอาศัยความรู้อย่างละเอียด ถูกต้องในเรื่องที่จะประเมินหรือวิจารณ์ นอกจากนั้น ต้องมีความเป็นธรรม ไม่มีอคติต่อผู้ส่งสารหรือตัวสาร

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายหลักการพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- พูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีมารยาทได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 ความหมายของการถอดสรุปความจากการฟังและการดู

7.2 หลักการถอดสรุปความจากการฟังและการดู

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูถามคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

-นักเรียนการถอดสรุปความรู้จากเรื่องที่ฟังและดูมีประโยชน์อะไรกับนักเรียน

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับความรู้เรื่องการพูดสรุปความจากการฟังและการดู โดยครูจะอธิบายเกี่ยวกับหลักการพูดสรุปความจากการฟังและการดู ให้กับนักเรียนฟัง พร้อมกับให้นักเรียนเปิดหนังสือประกอบขณะที่ครูทำการบรรยายเนื้อหาของบทเรียนเพื่อให้นักเรียนเห็นภาพยิ่งขึ้น

8.3 นักเรียนทำกิจกรรม “เชื่อนั่นเถอะ” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่มละ 5 คน (สมาชิกแต่ละกลุ่มต้องมีจำนวนเท่า ๆ กัน)

8.4 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนั่งเข้าแถวตอนลึกโดยเว้นระยะห่างเท่า ๆ กัน จากนั้นครูพูดประโยคให้กับนักเรียนคนแรกฟังจากนั้นให้นักเรียนพูดบอกต่อ ๆ กัน โดยนักเรียนต้องพูดโดยไม่มีเสียง (ขยับปากแบบไม่มีเสียง) และครูทำการจับเวลาและเมื่อถึงนักเรียนคนสุดท้าย ครูจะให้คนสุดท้ายเขียนข้อความที่ใช้สื่อการกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มอ่านให้เพื่อนในห้องฟัง โดยกลุ่มไหนสื่อสารสามารถพูดข้อความที่ได้จากการฟังและดูปากเพื่อนได้ถูกต้องจะเป็นผู้ชนะ

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนไปในคาบเรียนนี้ก่อนที่ครูจะสอบถามนักเรียนว่ามีข้อสงสัยหรือเกิดคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนหรือไม่ หากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนในเรื่องหลักการพูดจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู (อาจสุ่มตัวแทนหรือให้นักเรียนออกมาพูดสรุปตามความสนใจ)

ขั้นสอน

8.2 ครูผู้สอนให้นักเรียนยกตัวอย่าง มารยาทในการพูดมาคนละ 1 ข้อ (ครูทำการสุ่มนักเรียนออกมาตอบคำถาม 2-3 คน)

8.3 ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3-5 คน จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดเกี่ยวกับมารยาทในการพูด โดยให้นักเรียนเขียนมารยาทในการพูดลงสมุด นักเรียนกลุ่มไหนเขียนได้เยอะที่สุดจะเป็นผู้ชนะ

8.4 นักเรียนกลุ่มที่ชนะออกมานำเสนอให้กับเพื่อน ๆ ฟังที่หน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนทั้งหมดในเรื่องมารยาทในการพูด จากนั้นครูสอบถามนักเรียนว่ามีใครเกิดข้อสงสัยหรืออยากสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา หากมีครูจะทำการอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจมากขึ้น และถ้าหากไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียนในรายชั่วโมงนี้

ชั่วโมงที่ 3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับเรื่อง หลักการพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ดู และมารยาทในการพูด

ขั้นสอน

8.2 ครูอธิบายกติกาในการทำกิจกรรม “หมาป่า” ให้กับนักเรียน โดยมีกติกา ดังนี้ ครูให้นักเรียนนั่งล้อมวงเป็นวงกลม

8.3 ครูอธิบายตัวอย่างไฟให้นักเรียนได้ฟัง ดังนี้

-ไฟหมาป่า คือ ไฟที่ตัวร้ายคนได้ไฟนี้จะต้องพูดให้คนอื่นเชื่อให้ได้ว่าตนไม่ใช่หมาป่า

-ไฟแม่มด คือ ไฟที่สามารถบอกได้ว่าใครเป็นหมาป่า นักเรียนที่ได้ไฟนี้ต้องคอยบอกคนอื่น ๆ ว่าใครเป็นหมาป่า (ไฟแม่มดสามารถถามผู้คุมได้แค่ 2 ครั้ง ว่าใครเป็นหมาป่าและต้องห้ามให้หมาป่ารู้ว่าเราคือแม่มด เพราะจะถูกหมาป่าฆ่าได้)

-ไฟผู้ช่วย คือ ไฟที่สามารถช่วยคนได้ 1 ครั้งต่อ คีน เมื่อหมาป่าฆ่าคน

-ไฟชาวบ้าน คือ ไฟที่เป็นคนธรรมดา ต้องพยายามหาทางรอดจากหมาป่าให้ได้

8.4 ครูแจกไฟให้กับนักเรียนคนละ 1 ใบ โดยนักเรียนต้องห้ามให้ใครเห็นไฟเด็ดขาด โดยครูจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และนักเรียนต้องพูดเอาตัวรอดไม่ให้คนอื่นจับได้ว่าเราคือหมาป่า และนักเรียนยังต้องตั้งใจฟังและสรุปสิ่งที่ทุกคนพูดให้ได้ว่าใครคือหมาป่า เพื่อที่จะได้ฆ่าให้ถูกคน

ขั้นสรุป

8.5 ตัวแทนนักเรียนออกมาพูดสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรม “หมาป่า” โดยต้องพูดให้เชื่อมโยงกับบทเรียนที่นักเรียนได้เรียนไป

ชั่วโมงที่ 4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับเรื่อง หลักการพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู และมารยาทในการพูด

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนทำใบงานเรื่องการพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู

8.3 นักเรียนออกมานำเสนอใบงานเรื่องการพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู ให้กับเพื่อน ๆ ฟัง โดยครูจะทำการสุ่มเลขที่ (หรือเลือกจากความสมัครใจของนักเรียน)

ขั้นสรุป

8.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเรื่องการพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับข้อสงสัยเรื่องการพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู เพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาการเรียนในคาบเรียนนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานเรื่อง การพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานเรื่อง การพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู	ใบงานเรื่อง การพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

ใบงาน

เรื่องการทบทวนใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำแผนภาพความคิดเรื่องหลักการทบทวนใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู พร้อมกับตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 พุทธสรุปความจากสื่อ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 9 ชั่วโมง

เวลา 5 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด

และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 3.1 ม2/2 วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 3.1 ม2/6 มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ข้อความที่ใช้สื่อสารกันประกอบด้วย 2 ส่วน คือข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การรู้จักแยกแยะว่าอะไรเป็นข้อเท็จจริง อะไรเป็นข้อคิดเห็นจากข้อความประเภทโน้มน้าวใจหรือโฆษณา จะช่วยให้เราสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาบางอย่างได้ ข้อคิดเห็นจะถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใดขึ้นอยู่กับข้อมูลและเหตุผลที่นำมาประกอบ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายหลักการแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข่าวสารได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☒ ความสามารถในการสื่อสาร

☒ ความสามารถในการคิด

☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา

☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข่าวที่ครูเปิดให้ ดังนี้

จากนั้นนักเรียนตอบคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

-ในการรับข่าวสารแต่ละครั้งนักเรียนต้องพิจารณาอะไรบ้าง (แนวคำตอบ : ความน่าเชื่อถือ, ข้อเท็จจริง, หลักฐาน เป็นต้น)

- ข่าวข้างต้นมีความน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด (แนวคำตอบ : ไม่เป็นจริง เพราะ ไม่มีความเป็นไปได้ ไม่มีหลักฐานมารองรับ)

ชั้นสอน

8.2 ครูอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ผ่านโปรแกรม Power point ประกอบไปด้วย ความหมาย ลักษณะ การวิเคราะห์ และยกตัวอย่างประกอบ

ตัวอย่างไฟล์ PowerPoint

ขั้นสรุป

8.3 ครูทำการสอบถามนักเรียนว่ามีนักเรียนคนใดเกิดข้อสงสัยหรือไม่อย่างไร ถ้ามีครูจะทำการอธิบายถ้าไม่มีครูจะทำการกล่าวปิดคาบเรียน

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนทำกิจกรรม “ตกสิบหยิบล้าน แท้จริง/คิดเห็น” นักเรียนแบ่งกลุ่มทั้งหมด 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน โดยครูแจกกระดานที่มีการแบ่งฝ่าย ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และลูกอมให้กับนักเรียนทุกกลุ่ม จากนั้นครูเปิดข้อความให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันพิจารณาว่าข้อความดังกล่าว เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น โดยให้นักเรียนนำลูกอมไปวางในฝั่งที่ถูกต้อง กลุ่มใดทำได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ

8.3 เมื่อหาคนที่ชนะได้แล้วครูจะทำการมอบรางวัลให้และให้คะแนนพิเศษกลุ่มที่ชนะเพิ่ม ๒ คะแนน

8.4 นักเรียนเขียนข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นลงในสมุดจำนวน 10 ข้อ จากนั้นครูให้หัวหน้าห้องรวบรวมสมุดส่งครู

ขั้นสรุป

8.5 นักเรียน 3-4 คนสรุปความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง

ชั่วโมงที่ 3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนดูวิดีโอที่ครูนำมาให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ จากเพจอีจัน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าข่าวดังกล่าว กล่าวถึงเรื่องอะไร แล้วเราสามารถเชื่อข่าวนั้นได้หรือไม่ พร้อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนตอบคำถามครูว่าข้อต่อไปนี้เป็นข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น เพื่อเป็นการทบทวน

- ไก่เป็นสัตว์ 2 ขา และมีปีก
- อำเภอสระบุรี เป็นเมืองที่น่าอยู่
- พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก
- ดาวเสาร์มีวงแหวน

8.3 ครูแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3 คน จากนั้นครูแจกกระดานให้นักเรียนคนละแผ่น (เป็นกระดานเท่าแผ่นไฟ) จากนั้นครูให้นักเรียนเขียนข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นลงในแผ่นกระดานที่ครูให้คนละ 1 ข้อความเท่านั้น เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จครูจะทำการเก็บ

8.4 ครูทำการแจกกระดาน (ให้นักเรียนเขียน) จากนั้นให้นักเรียนดูว่าข้อความที่ตนเองได้เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น เมื่อนักเรียนรู้แล้วให้ทำการจับกลุ่มข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

8.5 เมื่อนักเรียนจับกลุ่มกันแล้วครูจะให้นักเรียนทำไผมาแปะที่หน้าห้องจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกัน
เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นสรุป

8.5 ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนออกมาสรุปความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับความรู้เรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ขั้นสอน

8.2 ครูอธิบายคำชี้แจงในใบงานให้นักเรียนฟังอย่างละเอียด จากนั้นครูทำการแจกใบงานให้กับนักเรียน

8.3 ครูให้เวลานักเรียนทำใบงาน จากนั้นครูคอยเดินดูนักเรียนเพื่อช่วยชี้แนะเสมอ พร้อมกับบอกให้นักเรียนเตรียมตัวนำเสนอใบงานในคาบเรียนหน้า

ขั้นสรุป

8.5 ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนออกมาสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนเรื่องข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ชั่วโมงที่ 5

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับความรู้เรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนออกมานำเสนอใบงานที่หน้าชั้นเรียน

8.3 ก่อนกลับไปนั่งประจำที่เมื่อนำเสนอใบงานจบครูจะถามคำถามกับนักเรียน ถ้าตอบถูกจึงจะได้กลับไป
นั่งที่ โดยเพื่อน ๆ สามารถช่วยตอบได้

ขั้นสรุป

8.5 ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนออกมาสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนเรื่องข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานเรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานเรื่อง ข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็น	ใบงานเรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และ ตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำ กิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

ใบงานเรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนด แล้วเขียนวิเคราะห์ว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

๑. ดาวพุธ คือดาวเคราะห์ที่อยู่ใกล้ดวงอาทิตย์มากที่สุด

ตอบ .....

๒. ผู้หญิงส่วนใหญ่ชอบส่องกระจก

ตอบ .....

๓. กุหลาบเป็นดอกไม้ที่สวยงามที่สุด

ตอบ .....

๔. โลกหมุนรอบตัวเอง

ตอบ .....

๕. สุนัขเป็นสัตว์ที่น่าสงสาร

ตอบ .....

๖. วันเสาร์และวันอาทิตย์เป็นวันหยุดราชการ

ตอบ .....

๗. ดวงจันทร์สวยเหมือนดวงดาว

ตอบ .....

๘. เต่าเป็นสัตว์ที่มี ๔ ขา

ตอบ .....

๙. คนโบราณมีความเชื่อว่า นกแสกเป็นตัวแทนของยมทูต

ตอบ .....

๑๐. ฉันชอบเลี้ยงแมวเพราะชอบนิยัยเจียบ ๆ ของมัน

ตอบ .....

เฉลยใบงานเรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนด แล้วเขียนวิเคราะห์ว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

๑. ดาวพุธ คือดาวเคราะห์ที่อยู่ใกล้ดวงอาทิตย์มากที่สุด

ตอบ ข้อเท็จจริง

๒. ผู้หญิงส่วนใหญ่ชอบส่องกระจก

ตอบ ข้อคิดเห็น

๓. กุหลาบเป็นดอกไม้ที่สวยงามที่สุด

ตอบ ข้อคิดเห็น

๔. โลกหมุนรอบตัวเอง

ตอบ ข้อเท็จจริง

๕. สุนัขเป็นสัตว์ที่น่าสงสาร

ตอบ ข้อคิดเห็น

๖. วันเสาร์และวันอาทิตย์เป็นวันหยุดราชการ

ตอบ ข้อเท็จจริง

๗. ดวงจันทร์สวยเหมือนดวงดาว

ตอบ ข้อคิดเห็น

๘. เต่าเป็นสัตว์ที่มี ๔ ขา

ตอบ ข้อเท็จจริง

๙. คนโบราณมีความเชื่อว่า นกแสกเป็นตัวแทนของยมทูต

ตอบ ข้อคิดเห็น

๑๐. ฉันชอบเลี้ยงแมวเพราะชอบนิยัยเจียบ ๆ ของมัน

ตอบ ข้อคิดเห็น

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 นารายณ์ปราบนก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21 เรื่อง เรียนรู้ที่มานารายณ์ปราบนก

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 6 ชั่วโมง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1.2 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 1.1 ม2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

1.4 ตัวชี้วัดที่ ท 1.1 ม2/3 เขียนแผนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่อ่าน

1.5 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เป็นวรรณคดีที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อของคนไทย ในประวัติศาสตร์ไทยพบว่า ได้รับเค้าโครงเรื่องมาจากมหากาพย์ “รามายณะ” ของประเทศอินเดีย และในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงได้พระราชนิพนธ์วรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ โดยมีการนำเสนอในรูปแบบของกลอนบทละคร ซึ่งมีลักษณะบังคับคล้ายกับกลอนสุภาพหรือกลอนแปด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกที่มาและประวัติผู้แต่งเรื่องรามเกียรติ์ได้
- บอกจุดประสงค์ในการแต่งและลักษณะคำประพันธ์ได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนแผนภาพความคิดสรุปที่มาและประวัติผู้แต่งเรื่องรามเกียรติ์ได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 ที่มาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูเปิดเพลง หัวใจทศกัณฐ์ ให้นักเรียนฟัง โดยที่ไม่ได้บอกชื่อเพลงให้นักเรียนทราบ หลังจากนั้นครูให้นักเรียนร่วมกันทายเรื่องที่จะเรียนจากบทเพลงที่ได้ฟัง พร้อมทั้งพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลงที่มีความเชื่อมโยงกับบทเรียน

เนื้อเพลง หัวใจทศกัณฐ์

อันตัวเรานั้นคือทศกัณฐ์ พระราชาแห่งกรุงลงกา

เอ็งเจิงเงยไม่เก่งภาษา เจรจา ให้ไพเราะ เท่าไรนัก

ข้าไม่เคยจะร้องเพลงแร็ปหรือรู้จัก ข้าไม่เคยจะร้องเพลงร็อคถ้าจะรัก

ร้องเป็นเพียงก็แต่จะเอ็งเจิงเงย ที่เธออาจมองดูว่ามันเขย

.....

เหมือนกับทศกัณฐ์ ถึงหน้าจะเป็นพญายักษ์

แต่ก็ยังมิหัวใจเอาไว้เจ็บเอาไว้รัก

เหมือนกับใครใคร มิได้แตกต่างใดใด

ขั้นสอน

8.2 ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้

- ประวัติความเป็นมา
- ผู้แต่ง
- จุดประสงค์ในการแต่ง
- ลักษณะคำประพันธ์
- เกร็ดความรู้ต่าง ๆ

8.3 ให้นักเรียนทำกิจกรรม “ตอบไว ตอบได้” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนจำนวน 8 กลุ่ม พร้อมทั้งให้นักเรียนจับลูกบอลคำถาม และให้เวลา 1 นาที ในการเขียนลงในกระดานที่ครูได้แจกให้ กลุ่มไหนตอบถูกต้องจะได้คะแนน และถ้ากลุ่มไหนตอบผิดจะถูกทำโทษโดยการเต้น

ลักษณะคำประพันธ์

ที่มาของเรื่องมาจากที่ใด

ผู้แต่งวรรณคดี
นารายณ์ปราบนก

8.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม “ตอบไวตอบได้” พร้อมทั้งร่วมกันสรุปบทเรียนในเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงนี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามที่ตนเองสงสัย เพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนในวันนี้

8.5 ครูแจกใบงานเรื่อง “ที่มาของวรรณคดีเรื่องนารายณ์ปราบนก” ให้นักเรียน พร้อมทั้งบอกวิธีการทำและกำหนดการส่งงาน

ขั้นสรุป

8.6 ครูให้นักเรียนส่งสมุดเพื่อดูสิ่งที่นักเรียนได้จดบันทึก และได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนครั้งนี้ของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขหากพบเจอปัญหา

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบงานเรื่อง ที่มาของวรรณคดีเรื่องนารายณ์ปราบนก

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 10 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานเรื่อง ที่มาของวรรณคดีเรื่อง นารายณ์ปราบนก	ใบงานเรื่อง ที่มาของวรรณคดีเรื่องนารายณ์ ปราบนก	ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และ ตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำ กิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการ ทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

ใบงานที่ ๒

ที่มาของวรรณคดีเรื่องนารายณ์ปราบนนทก

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำแผนผังความคิดตามหัวข้อที่กำหนดให้ต่อไปนี้ โดยเขียนอธิบายและสรุปตามความเข้าใจของนักเรียน

๑. วรรณคดีเรื่องนารายณ์ปราบนนทก (๑.๑ ประวัติความเป็นมา, ๑.๒ ผู้แต่ง, ๑.๓ จุดประสงค์ในการแต่ง, ๑.๔ ลักษณะคำประพันธ์, ๑.๕ เกร็ดความรั)

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 นารายณ์ปราบนก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22 เรื่อง ถอดคำประพันธ์

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 6 ชั่วโมง

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเห็นเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1.2 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 1.1 ม2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

1.4 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนก เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) โดยเนื้อเรื่องเริ่มต้นจากการกล่าวถึงตัวละคร นนท ที่ทำหน้าที่ตักน้ำล้างเท้าให้กับเหล่าเทวดาที่เข้ามาเฝ้าพระอิศวร นนทนั้นได้ถูกเหล่าเทวดาที่เข้ามาเฝ้าพระอิศวร กลั่นแกล้งเป็นเวลานาน จนนนทศีรษะล้าน นนทจึงไปเข้าเฝ้าพระอิศวรเพื่อขอพรเป็นนั้วเพชร เมื่อได้นั้วเพชร นนทจึงใช้นั้วเพชรสังหารเทวดาที่เคยกลั่นแกล้งตนจนตาย ทำให้พระนารายณ์ต้องมาสังหาร นนท เพื่อยุติเรื่องราวอันวุ่นวายที่เกิดขึ้น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- ถอดความบทประพันธ์จากเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนกได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนสรุปเรื่องราวจากเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนกได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สารการเรียนรู้

7.1 เนื้อเรื่องย่อวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

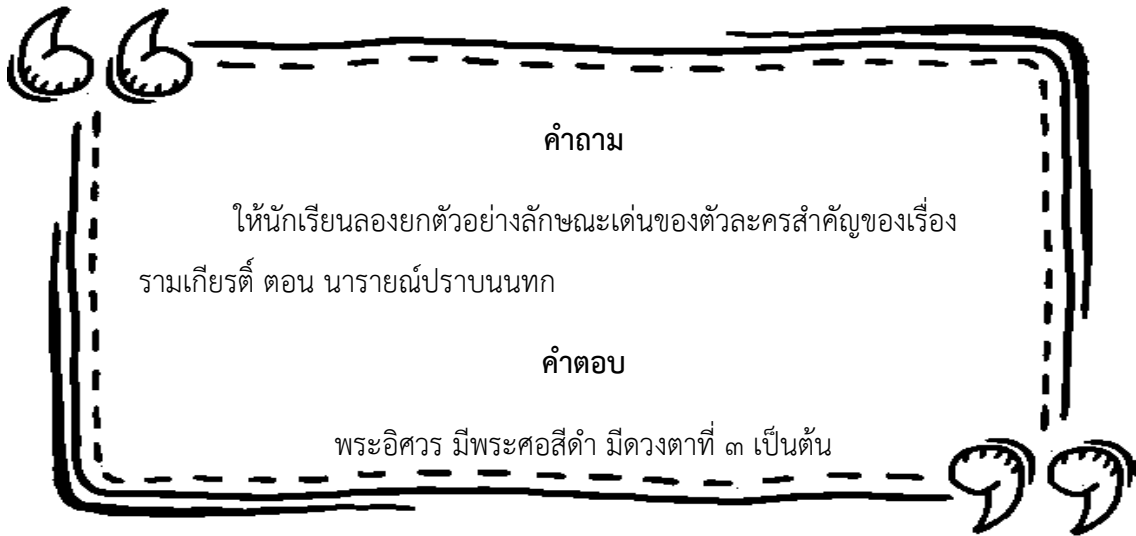
8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูถามคำถามนักเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและทบทวนความรู้เดิมก่อนที่ จะขึ้นเนื้อหาใหม่ในการเรียนครั้งนี้

คำถาม
จากที่นักเรียนได้เรียนไปในคาบเรียนที่แล้ว ตัวละครสำคัญของเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทกได้แก่ใครบ้าง
คำตอบ
พระนารายณ์ พระอินทร์ นนทก และพระอิศวร

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ถามนักเรียน

ขั้นสอน

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน ซึ่งประกอบไปด้วย

-ถอดความบทประพันธ์เรื่อง นารายณ์ปราบนนทก

8.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนในเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงนี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามที่ตนเองสงสัยเพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนในวันนี้

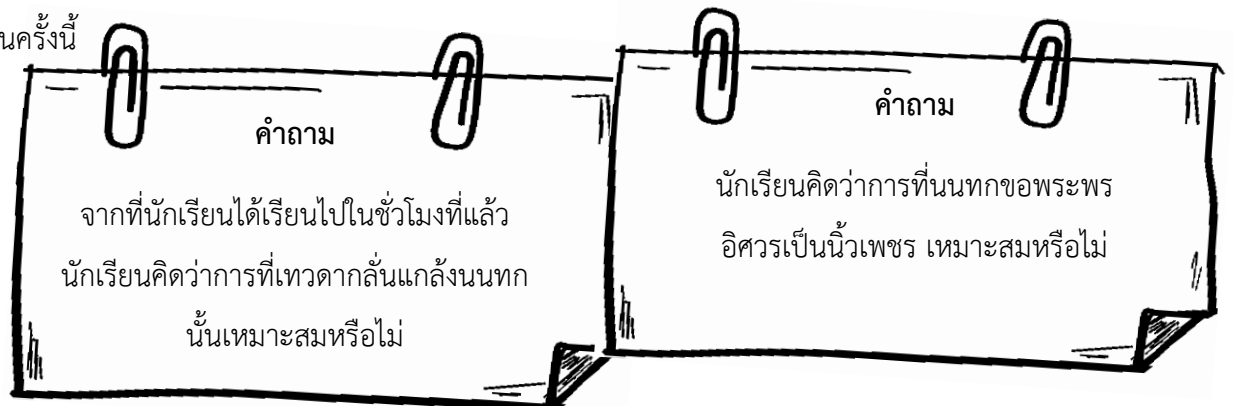
ขั้นสรุป

8.4 ครูให้นักเรียนส่งสมุดเพื่อดูสิ่งที่นักเรียนได้จดบันทึก และได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนครั้งนี้ของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขหากพบเจอปัญหา

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ครูถามคำถามนักเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะขึ้นเนื้อหาใหม่ในการเรียนครั้งนี้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ถามนักเรียน

ชั้นสอน

8.2 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน ซึ่งประกอบไปด้วย

-ถอดความบทประพันธ์เรื่อง นารายณ์ปราบนก

8.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนในเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงนี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามที่ตนเองสงสัยเพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนในวันนี้

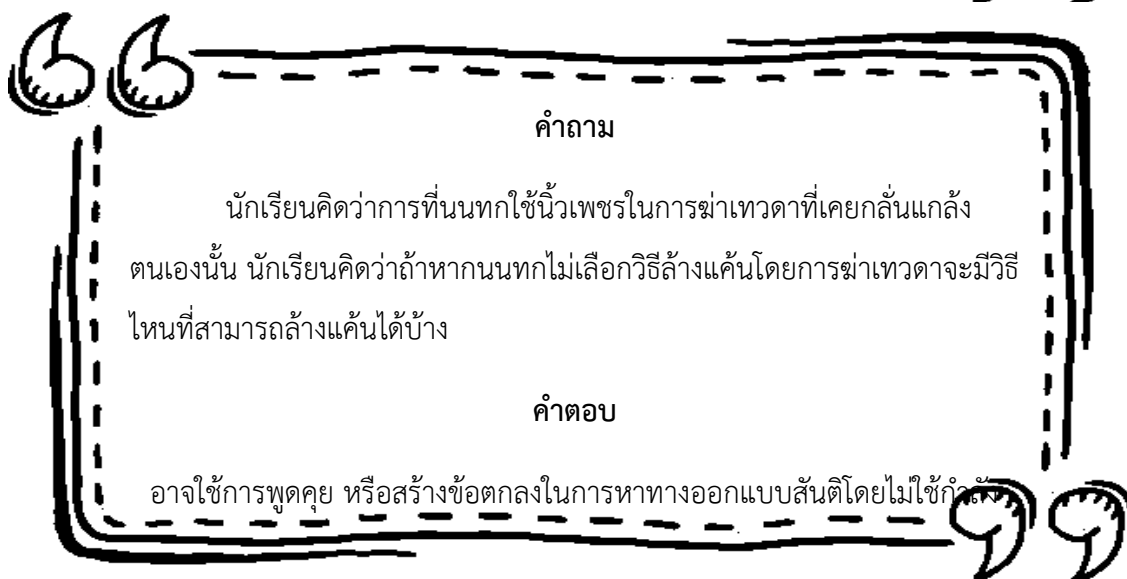
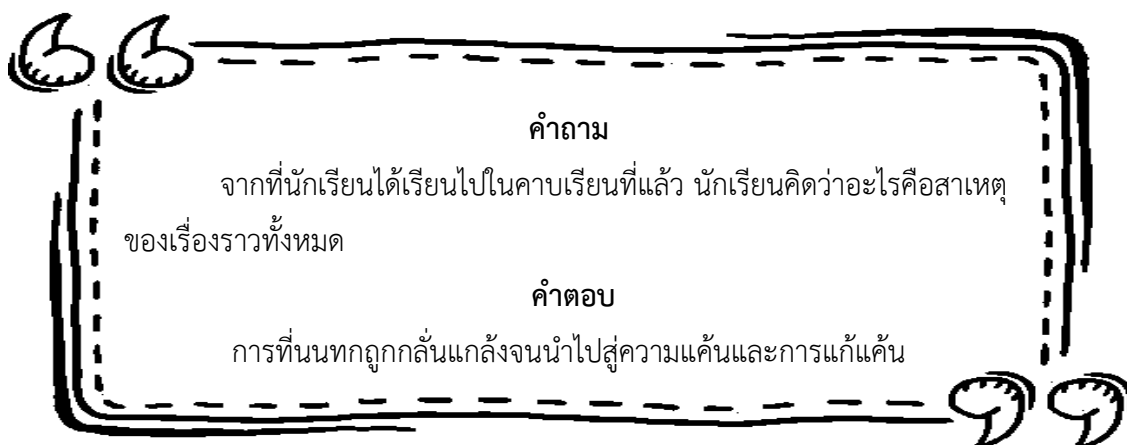
ชั้นสรุป

8.4 ครูให้นักเรียนส่งสมุดเพื่อดูสิ่งที่นักเรียนได้จดบันทึก และได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนครั้งนี้ของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขหากพบเจอปัญหา

ชั่วโมงที่ 3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 ๑. ครูถามคำถามนักเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะขึ้นเนื้อหาใหม่ในการเรียนครั้งนี้

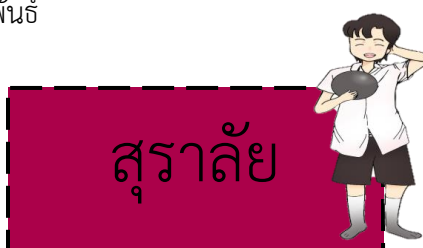
ตัวอย่างคำถามที่ใช้ถามนักเรียน

ชั้นสอน

8.2 ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “เพราะเรารู้กัน” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูแจกบัตรคำให้กับนักเรียน โดยบัตรคำจะมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบแรกจะเป็นคำศัพท์ แบบที่สองจะเป็นความหมาย โดยนักเรียนจะได้บัตรคำคนละใบ แบบละกัน ครูให้เวลานักเรียน 5 นาที ในการหาคู่ของตนเองให้เจอ(คำศัพท์กับความหมาย) หากใครหาคู่ตนเองเจอแล้วให้รีบนั่งลงให้เร็วที่สุด 5 คู่แรกจะเป็นผู้ชนะ โดยการเฉลยครูผู้สอนจะทำการเฉลยอย่างละเอียดเพื่อให้ นักเรียนได้ทบทวนเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ได้ถอดความจากบัพพะพันธ์

สุบรรณ

สุราลัย

ครูฑ

ตัวอย่างบัตรคำศัพท์

สวรค์

ตัวอย่างบัตรคำความหมายคำศัพท์

8.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนในเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงนี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามที่ตนเองสงสัยเพื่อที่ครูจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนในวันนี้

ขั้นสรุป

8.4 ครูให้นักเรียนส่งสมุดเพื่อดูสิ่งที่นักเรียนได้จดบันทึก และได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนครั้งนี้ของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขหากพบเจอปัญหา

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 นารายณ์ปราบนกทก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 23 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่า

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 6 ชั่วโมง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.3 ตัวชี้วัดที่ ท 3.1 ม2/1 พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู

1.4 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/4 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

บทละคร เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนกทก เป็นวรรณคดีที่ไทยได้รับอิทธิพลมาจากประเทศอินเดียแต่ได้มีการดัดแปลง จนนับได้ว่าเป็นวรรณคดีที่มีเอกลักษณ์ของความเป็นไทยปรากฏอยู่ สะท้อนให้เห็นค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ ของสังคมไทย นอกจากนั้นยังสะท้อนความเป็นจริงของมนุษย์ที่เต็มไปด้วย รัก โลภ โกรธ หลง ให้ข้อคิดที่ควรนำพิจารณาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของคนในปัจจุบัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกหลักการวิเคราะห์คุณค่าจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนกทกได้
- บอกข้อคิดจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนกทกได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- เขียนวิเคราะห์คุณค่าจากวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนกทกได้
- เขียนข้อคิดจากวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนกทกได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 คุณค่าวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนตอบคำถามพัฒนาการคิด โดยครูสุ่มนักเรียน 3-4 คน ดังนี้

-ตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ตัวใดที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม
เพราะเหตุใด (แนวคำตอบ : นนทก เพราะ นำนิ้วเพชรไปใช้ทำร้ายผู้อื่น และมีจิตใจอาฆาตแค้น ผูกใจเจ็บ)

-นักเรียนคิดว่าแก่นสำคัญของเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก คืออะไร (แนวคำตอบ
: การผูกใจเจ็บแค้น, ความอาฆาตพยาบาท, การใช้อำนาจในทางผิด)

-นักเรียนคิดว่ารามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก มีคุณค่าทางวรรณคดีใดที่โดดเด่น เพราะเหตุใด (แนวคำตอบ : คุณค่าทางข้อคิด เพราะ ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความอาฆาต พยาบาท จองเวร นำมาซึ่งความเดือดร้อน, ความลุ่มหลงมัวเมาจะทำให้ภัยมาถึงตัว)

จากนั้นนักเรียนและเพื่อน ๆ ช่วยกันอภิปรายเพิ่มเติม จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาบทเรียน เกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก

ขั้นสอน

8.2 ครูอธิบายเกี่ยวกับหลักการในการวิเคราะห์วรรณคดี และยกตัวอย่างบทประพันธ์ขึ้นมา 2 บท เพื่อวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง

8.3 นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 7-9 คน เพื่อทำกิจกรรม พินิจคุณค่าวรรณคดี รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก โดยครูจะแบ่งบทประพันธ์จากในวรรณคดีดังกล่าวให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี และออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูและเพื่อน ๆ คอยแนะนำและให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นสรุป

8.4 ครูให้นักเรียนส่งสมุดเพื่อดูสิ่งที่นักเรียนได้จดบันทึก และได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนครั้งนี้ของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขหากพบเจอปัญหา

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 นารายณ์ปราบนกทก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 24 เรื่อง จะทำอย่างไรถ้าอยู่ในวรรณคดี

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 6 ชั่วโมง

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง เห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 5.1 ม2/4 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแสดงความคิดเห็น คือ การแสดงทรรศนะของตนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากการอ่าน การดู การฟัง การแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ความคิดเห็นควรมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- อธิบายหลักการพูดแสดงความคิดเห็นได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- พูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เกี่ยวกับตัวละครจากวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์
ตอนนารายณ์ปราบนกทกได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

☐ 1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 หลักการพูดแสดงความคิดเห็น

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

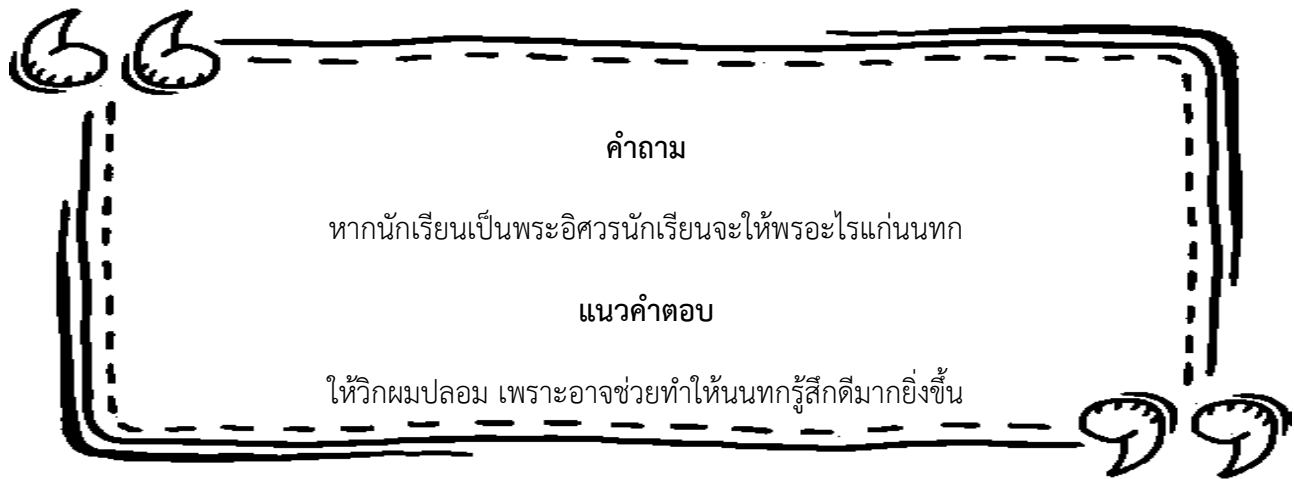
8.1 ครูถามคำถามนักเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะขึ้นเนื้อหาใหม่ในการเรียนครั้งนี้

คำถาม

จากที่นักเรียนได้เรียนไปในคาบเรียนที่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นนทกนักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

แนวคำตอบ

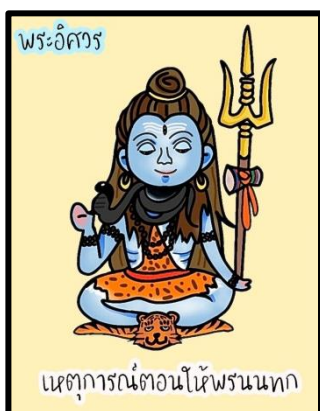
มองโลกในแง่ดีและอาจขอพรเป็นห้ามไม่ให้เทวดามาแก่งต่งอีก

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ถามนักเรียน

ขั้นสอน

8.2 ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม “จะอย่างไรถ้าอยู่ในวรรณคดี” โดยมีกติกา ดังนี้ ครูแจกไพ่ให้นักเรียนคนละใบ โดยไพ่แต่ละใบนั้นจะเป็นรูปของตัวการ์ตูนที่อยู่ในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก โดยถ้านักเรียนได้ไพ่ที่เป็นตัวละครใดนักเรียนจะต้องจำลองตนเองเป็นตัวละครนั้น พร้อมทั้งพูดความรู้สึกเกี่ยวกับตัวละครที่นักเรียนได้ และถ้าหากนักเรียนเป็นตัวละครนั้นในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนักเรียนจะอย่างไร นอกจากนี้ยังมีไพ่พิเศษโดยไพ่พิเศษนั้นเป็นไพ่ที่สามารถแก้ไขเรื่องราวได้ หรือเรียกอีกอย่างว่าผู้กำกับ โดยนักเรียนที่ได้ไพ่พิเศษจะสามารถแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามความคิดของตนเอง และครูใช้วิธีจับสลากรายชื่อนักเรียนออกมาทีละคนเพื่อออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครที่ตนเองได้หน้าห้อง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียนและให้นักเรียนได้รู้จักการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

ตัวอย่างไฟที่ให้นักเรียนทำกิจกรรม

ขั้นสรุป

8.3 ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรม “จะอย่างไรถ้าอยู่ในวรรณคดี” ที่ได้เรียนและได้ทำในช่วงนี้และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามที่ตนเองสงสัยเพื่อที่ครูผู้สอนจะได้ทำการอธิบายและไขข้อสงสัยของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนในวันนี้

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

-

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น	-การซักถามเป็นรายบุคคล	นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ตรวจใบงาน	- ใบงาน	นักเรียนทำใบงานได้ถูกต้อง ร้อยละ 80
3. สังเกตความมีวินัย ด้านความสนใจ และตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบใน การทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ	- แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล	นักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท22101 รายวิชา ภาษาไทย 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 การพูดในโอกาสต่าง ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 25 การพูดโน้มน้าวใจ

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 2 ชั่วโมง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และ ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัดที่ ท 3.1 ม2/4 พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การพูด คือการเปล่งเสียงออกเป็นถ้อยคำ การพูดเป็นทักษะการส่งสารที่สำคัญ มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร ความคิดของตนเองในโอกาสต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ การพูดโน้มน้าว เป็นพฤติกรรมการสื่อสารอย่างหนึ่งเพื่อ พยายามเปลี่ยนความเชื่อทัศนคติ ค่านิยม และการกระทำของบุคคลอื่น โดยใช้กลวิธีที่เหมาะสมให้มีผลต่อใจคน ทั้งโดยวัจนภาษา คือ คำพูด และอวัจนภาษา คือกิริยาท่าทางต่าง ๆ จนเกิดการยอมรับและยอมเปลี่ยนตามที่ถูกโน้มน้าวใจประสงค์ เช่น การโฆษณาสินค้า ,การหาเสียงของ ส.ส. เป็นต้น การโน้มน้าวใจนี้มีทั้งดีและแฝงเจตนาร้าย โดยข้อปฏิบัติในการโน้มน้าวใจ คือ แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือ, แสดงให้เห็นความหนักแน่นของเหตุผล, แสดง ให้ประจักษ์ถึงความรู้สึกร่วมกัน, แสดงให้เห็นทางเลือกทั้งในด้านดีและด้านเสีย, สร้างความหรรษาแก่ ผู้รับสารและเร้าให้เกิดอารมณ์อย่างแรงกล้า

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

- บอกหลักการพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น พูดโน้มน้าวใจได้

3.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- พูดอวยพรในโอกาสต่าง ๆ เช่น พูดโน้มน้าวใจได้

3.3 ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ ความสามารถในการคิด
- ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

☐ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ 5. อยู่อย่างพอเพียง
☐ 2. ซื่อสัตย์สุจริต	☐ 6. มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ 3. มีวินัย	☐ 7. รักความเป็นไทย
☒ 4. ใฝ่เรียนรู้	☐ 8. มีจิตสาธารณะ

6. การบูรณาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะที่เกิดในแผนการจัดการเรียนรู้นี้)

- ☐ บูรณาการกับศาสตร์พระราชา
- ☐ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์)
- ☐ การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง
- ☐ การมีงาน มีอาชีพ
- ☐ การเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 การพูดโน้มน้าวใจ

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนดูวีดิทัศน์การพูดโน้มน้าวใจ จากรายการ ตลกหกฉาก จากนั้นครูถามคำถามพัฒนาความคิด
ดังนี้

-จากวีดิทัศน์ดังกล่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด

(แนวคำตอบ: การพูดโน้มน้าวใจของนักเรียนในชั้นเรียน)

-เราจะพูดโน้มน้าวใจในโอกาส/ งานใดบ้าง

(แนวคำตอบ : การพูดเพื่อปราศรัยหาเสียง, การพูดโฆษณา เป็นต้น)

ชั้นสอน

8.2 นักเรียนดูวีดิทัศน์ การพูดโน้มน้าวใจ จากนั้นนักเรียนตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้ลงในสมุดบันทึกความรู้

-จากวีดิทัศน์ การพูดโน้มน้าวมีหลักการสำคัญอย่างไร (แนวคำตอบ : กำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่นอนว่าต้องการพูดโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังมีการตอบสนองอย่างไร, แสดงให้ผู้ฟังเชื่อมั่นว่าผู้พูดมีความรู้ในเรื่องที่พูด พร้อมทั้งจะเสนอความคิดอย่างมีหลักการ มีเหตุผล มีหลักฐานอ้างอิง เพื่อสร้างความเป็นมิตรและความไว้วางใจใช้เหตุและผลในการนำเสนอ, ใช้คำพูดที่สุภาพ สร้างสรรค์ เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และมีน้ำเสียงที่เหมาะสม)

-นักเรียนคิดว่าการพูดโน้มน้าวในวีดิทัศน์ดังกล่าวมีข้อดี / ข้อเสียอย่างไร (แนวคำตอบ : พูดได้ใจความ สามารถเข้าใจได้ง่าย แต่พูดเร็ว)

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักการพูดโน้มน้าว

8.4 นักเรียนดูการสาธิตการพูดโน้มน้าวในโอกาสต่าง ๆ จากครูผู้สอน

8.5 นักเรียนเขียนบทพูดโน้มน้าวตามสถานการณ์ที่ได้รับจากคำแนะนำของครูผู้สอน โดยครูมอบหมายงานให้นักเรียนเขียนโน้มน้าวในการซื้อสินค้า ซึ่งกำหนดให้นักเรียนออกมาพูดโน้มน้าวตามบทพูดที่ตนเองเขียนในคาบถัดไป

ขั้นสรุป

8.6 นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการพูดโน้มน้าว โดยครูสุ่มนักเรียน ๓ - ๔ คนเป็นคนสรุป

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1 นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับหลักการโน้มน้าวเพื่อยังเข้าสู่การพูดโน้มน้าว

ชั้นสอน

8.2 นักเรียนทำกิจกรรม “พูดได้ดี...ฉันซื้อแน่นอน” โดนนักเรียนแต่ละคนออกมานำพูดโน้มน้าวให้เพื่อนซื้อสินค้า พร้อมกับนำเสนอคำแนะนำด้วย โดยเมื่อพูดจบเพื่อน ๆ และครูจะช่วยกันบอกว่าอยากซื้อสินค้าที่นักเรียนนำมาเสนอหรือไม่ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพูดของนักเรียน

ขั้นสรุป

8.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักและมารยาทในการพูดโน้มน้าว

9. ชิ้นงาน ภาระงาน สื่อและแหล่งการเรียนรู้

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการประเมิน	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การประเมิน
๑. สามารถตอบคำถามในชั้นเรียนได้	- แบบประเมินสังเกตพฤติกรรม	- การสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป
๒. สามารถทำใบงานให้สำเร็จภายในคาบเรียนได้	- ใบงาน เรื่อง การพูดโน้มน้าวใจ	- การตรวจแบบทดสอบ	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป
๓. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	- การสังเกตพฤติกรรม	- การสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป
๔. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔ คุณลักษณะ ๓ ระดับคุณภาพ	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

